

פְּרֻשֵׁת מְצוּרָע

א ⁸ וַיְדַבֵּר יי' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. זֹאת תְּהִיָּה תּוֹרַת הַמְצוּרָע בְּיוֹם טְהַרְתּוֹ וְגו'. ר' אבא פתח, ⁹ גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון שדון. שדון, שדין כתיב. כמה אית לון לבני נשא לאסתמרא ארמייהו ולדחלא מקמי קב"ה, דלא יסטי מארחא דכשרא, ולא יעבור על פתגמי אורייתא, ולא יתנשי מנה.

ב ⁸ דכל מאן דלא לעי באורייתא, ולא ישתדל בה, נזיפא הוא מקב"ה, רחיקא הוא מניה, לא שריא שכינתא עמיה. ואינון ⁹ נטורין, דאזלין עמיה, אסתלקו מניה, ולא עוד אלא דמכרזי קמיה ואמרי, אסתלקו סוחרניה דפלגנא, דלא חש על יקרא דמאריה. ווי ליה, דהא שבקוהו עלאין ותתאין. לית ליה חולקא בארחא דתיי.

ג וכד איהו אשתדל בפולחנא דמאריה, ולעי באורייתא, כמה נטורין

מסורת הזהר

⁸ חלק א' בהשמטות רס: חלק ג' נג. ⁹ (איוב יט) ורא כו צ"ה.

דרך אמת א] מי שאינו עוסק בתורה. ב] שומרים.

מאמר	הפולם	למען תדעון שדון
<p>א וידבר ה' אל משה וגו': ר' אבא פתח, גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון שדון. שדון קרי. שדין כתיב. כמה יש להם לבני אדם לשמור דרכם ולירא מפני הקב"ה, שלא יסורו מדרך הישר, ולא יעברו על דברי תורה, ולא ימישו ממנה.</p> <p>ב דכל מאן דלא וכו': כי כל מי שאינו עוסק בתורה, ואינו משתדל בה, נזוף, הוא מהקב"ה, רחוק הוא ממנו, השכינה אינה</p> <p>(דפו"י דף נ"ב ע"ב)</p>	<p>שורה עליו. ואלו מלאכים השומרים, ההולכים עמו לשמרו, מסתלקים ממנו, ולא עוד אלא שמכרזים לפניו ואומרים, הסתלקו מסביב פלוני, שאינו דואג לכבוד אדונו, אוי לו, שעזבוהו העליונים והתחתונים. אין לו חלק בדרך החיים.</p> <p>ג וכד איהו אשתדל וכו': וכשהוא משתדל בעבודת אדונו, ועוסק בתורה, כמה שומרים מוכנים כנגדו לשמרו, והשכינה שורית עליו</p>	

ב

מצורע

זמינין לקבליה לנטרא ליה, ושכינתא שרנא עליה, וכלא מכוזי קמיה ואמרי, קבו יקרא לדיוקנא דמלכא, קבו יקרא לבריה דמלכא, אתנטיר הוא בעלמא דין ובעלמא דאתי, זכאה חולקיה.

(ד) ת"ח, בלישנא בישא דאמר נחש לאתתא, גרים לאתתא, ולאדם, למגזר עלייהו מיתה, ועל כל עלמא. א בלישנא בישא כתיב, וולשונם חרב תדה. בג"כ, גורו לכם מפני חרב, מפני לישנא בישא. פי חמה עונות חרב. מאי פי חמה עונות חרב. דא חרב ליי, דתנן, חרב אית ליה לקב"ה, דביה דאין לחייבא. הה"ד א חרב ליי מלאה דם. וחרפי תאכל בשר. ובג"כ גורו לכם מפני חרב פי חמה עונות חרב למען תדעון שדון, שדין כתיב. בגין תדעון דהכי אתדן, מאן דאית ליה חרב בלישניה, אן דמן ליה חרב דשצי כלא, הה"ד זאת תהיה תורת המצורע.

(ה) רבי אלעזר פתח, וכצפרים האחויות בפח כהם יוקשים בני האדם. האי קרא הא אתמר. אבל ת"ח, בני נשא לא ידעין, ולא שמעין, ולא מסתכלי ברעותא דמאריהון, וכרוזא כל יומא קארי קמיהו, ולית מאן דציית ליה, ולית מאן דיתער רוחיה לפולחנא דמאריה.

(ו) בשעתא דרמש ליליא, ותרעין סתימין, אתער נוקבא דתהומא רבא, וכמה חבילי וטריקין משתכחי בעלמא. פדין אפיל קב"ה שינתא על כל

<p>ה'רפ"ו גרסאות א ל"ג בלישא בישא. ב ל"ג שדין כתיב. ג אתדן בהוא חרב. ד מוסיף זאת תורת המצורע ר"י. ה ל"ג ולית מאן דיתער רוחיה לפולחנא דמאריה. ו ל"ג טריקין.</p>	<p>מסורת הזהר ג (תהלים נז). ד (ישעיה לר) ב"ב קפה צ"ב. ה (דברים לב) פקודי רכב צ"ק. ו (קהלת ט) מקן יז צ"א.</p>
--	--

דרך אמת ג) חיילות חבילות חבילות.

<p>מאמר עליו, וכולם מכריזים לפניו ואומרים, תנו כבוד לצורת המלך, תנו כבוד לבן מלך, שמור הוא בעולם הזה ובעולם הבא, אשרי חלקו. (ד) ת"ה בלישנא בישא וכו': בוא וראה, כלשון הרע שאמר הנחש אל האשה, גרם אל האשה ולאדם שנגזר עליהם מיתה ועל כל העולם. כלשון הרע כתוב, ולשונם חרב חדה. משום זה, גורו לכם מפני חרב דהיינו מפני לשון הרע. כי חמה עונות חרב. מהו כי חמה עונות חרב. זו היא, חרב לה, שלמדנו, חרב יש להקב"ה, שבו הוא דן את הרשעים. ו"ש חרב לה' מלאה דם. וחרבי תאכל בשר. שהיא המלכות מצד הדין שבה. ומשום זה גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון שדון, שדין כתוב, שפירושו למען תדעו שכך נדון, שכל מי שיש לו חרב בלשונו, שמדבר לשון הרע, מוכנה לו החרב המכלה את הכל, שהיא המלכות מבחינת</p>	<p>הסולם למען תדעון שדון הדין שבה. ז"ש זאת תהיה תורת המצורע. דהיינו המלכות הנקראת זאת, דנה את המצורע. מחמת שדבר לשון הרע. כי על עון לשון הרע באים נגעים. (ה) ר' אלעזר פתח וכו': רא"פ, וכצפרים האחויות בפח כהם יוקשים בני האדם. מקרא זה הרי למדנו. אבל בוא וראה. בני אדם אינם יודעים, ואינם שומעים, ואינם מסתכלים ברצון אדונם, והכרוז קורא לפנייהם בכל יום, ואין מי שיקשיב לו, ואין מי שיעורר רוחו לעבודת אדונו. (ו) בשעתא דרמש ליליא וכו': בשעה שהחשיך הלילה, והשערים נסתמים, מתעורר הנוקבא של תהום הגדול, וכמה גדודי מויקים נמצאים בעולם. אז מפיל הקב"ה שינה על כל בני העולם, ומפיל שינה אפילו על כל אלו שיש בהם התעוררות חיים, דהיינו הצדיקים. (הרוחות</p>
--	---

מצורע

ג

בני עלמא, ואפילו על כל די בהון אתערותא דחיי, ואינון שאטן בעלמא, ומודעין להו לבני נשא, מלין, מנהון פדיכן, ומנהון קשוט, ובני נשא ׀ אתקטרו בשינתא.

ז) פד אתער רוחא דצפון, ואתפליג ליליא, ושלחובא נפקא ׀ ובטש תחות גדפוי דתרנגולא, וקרי, וקודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא. וכדין פרוזא נפיק וקרי, וכל בני עלמא מתערי בערסייהו, אינון די בהון אתערותא דחיי, קיימין לפולחנא דמאריהון, ועסקי באורייתא ובשבחא דקב"ה עד דאתי צפרא.

ח) פד אתי צפרא, ׀ כל חילין ומשריין דלעילא משבתן ליה לקודשא ב"ה. הה"ד ׀ בן ימד ככבי בקר וגו'. פדין כמה פרעין אתפתחו לכל סטריין. ותרעא דאברהם, אתפתח ׀ בה בכנסת ישראל, לזמנא לכל בני עלמא, הדא הוא דכתבי, ׀ ויטע אשל בכאר שבע.

ט) ומאן דלא יתער רוחיה בפולחנא דמריה, בהיך ׀ אנפין יקום קמי מלקא, פד יתערון עליה בדינא, ויתפשוין ליה בקולרא, ולא ישתכח עליה זכותא לאשתנבא, פדין כתיב, ׀ וכצפרים האחזות בפח כהם יוקשים בני אדם. ועד לא ינפוק ב"נ מהאי עלמא, בכמה דינין אתדן נפשא עם גופא, עד לא יתפרשוין דא מן דא, ולית מאן דישגח.

י) בבהוא זמנא דמטא שעטא לאתפרשא, לא נפקא נפשא מן גופא, עד דאתגלי עליה שכנינתא, ונפשא, מגו חדוהא ותכיבותא דשכינתא, נפקא

חלופי גרמאות

ז כרוזא נפיק וקבי"ה עאל בגנתא דעדן ואשתעשע עם צדיקיא וכדין שלחובי נפקי ובטשי תחות גרפי דתרנגולא וקרי וכל בני עלמא מתערי בערסייהו ולית מאן דיתער רוחיה לפולחנא דמאריה, ול"ג מן אינון די עד סוף האות. ח מוסיף כרוזא קרי וכל. ט ביה. י ולית מאן דיתער רוחא. כ מוסיף אפילו בההוא. ל ל"ג עליה. דרך אמת. דן ובני אדם מקושרים בשינה שהשינה גוברת עליהם. הן ומכה.

מסורת הזהר

ז) (איוב לח) ב"ב כט צ"ד. ח) (בראשית כא) חלק ג' כב: זהר חדש ס ט"ב שו"י. ט) (קהלת ט) לעיל אות ה' צ"י.

כשנתא דרמש ליליא

ישראל, שהיא המלכות, לזמן לכל בני העולם, להנות מהחסדים. ז"ש ויטע אשל בכאר שבע. כי המלכות נקראת, באר שבע, ואברהם נטע בה אילן החסד.

ט) ומאן דלא יתער וכו': ומי שלא

יעורר רוחו לעבודת רבונו, באיזה פנים יקום לפני המלך, כשיעוררו עליו בדין, ויתפשו אותו בשלשלת, דהיינו שיאסרו אותו להביאו לדין, ולא תמצא לו זכות להנצל, או כתוב, וכצפרים האחזות בפח כהם יוקשים בני אדם. ומטרם שיוצא האדם מעולם הזה, בכמה דינים נדונים הנפש עם הגוף, מטרם שנפרדו זה מן זה. ואין מי שישגיח על זה.

י) בבהוא זמנא דמטא וכו': בזמן

ההוא כשמגיעה השעה שתהיה נפרדת הנפש מן הגוף, אין הנפש יוצאת מן הגוף, עד שתגלה

הסולם

והרוחות משוטטים בעולם, ומודיעים לבני אדם בחלומם, דברים, מהם שקרים ומהם דברי אמת. ובני אדם נקשרים בשנתם.

ז) **כד אתער רוחא וכו':** כשהתעורר רוח צפון, ונחלק הלילה, שלהבת יוצאת ומכה תחת כנפיו של התרנגול, והוא קורא. והקב"ה נכנס בגן עדן להשתעשע עם הצדיקים. ואז כרוז יוצא וקורא, וכל בני העולם מתעוררים במטתם, אלו שיש בהם התעוררות חיים, עומדים ממטתם לעבודת רבונו, ועוסקים בתורה ובתשבחות של הקב"ה עד שבא הבקר.

ח) **כד אתי צפרא וכו':** כשבא הבוקר, כל הצבאות והמחנות של מעלה משבחים להקב"ה. ז"ש ברן יחד ככבי בקר. או כמה שערים נפתחים לכל הצדדים. והשער של אברהם, שה"ט החסד, נפתח בה בכנסת

(דפו"י דף ג"ב ע"ב *) דף ג"ג ע"א

ד

מצורע

מגופא לקבלהא. אי זכאה הוא, מיתקשר בה ואתדבק בה. ואי לא, שכנתא אזלא, והיא אשתארת, ואזלת ומתאבלא על פרישותא דגופא. מתלא אמרי. שונרא מאשא לא ומתפרשא, תדדי לסכינא, אזלא אבתריה.

יא) לבתר מתדנו תרווייהו על ידי דדומה. גופא אתדן בקבא עד דתב לעפרא, ונפשא באשא דגיהנם בכמה דינין, עד ההוא זמנא דאתגור עלה לקבלא עונשא. בטר דקבילת עונשא, ומטי זמנא לאתדכאה, פדין אסתלקא מגיהנם, ואתלבנת מחוכהא כפרזלא דאתלבן בנורא, וסלקין עמה, עד דעאלת לגנתא דעדן דלתתא, ואסתחי תמן באינון מיא, ואסתחי בבוסמין דתמן. כד"א, מקשרת מר ולבנה. ונקיימא תמן עד זמנא דאתגור עליה לאתרחקא מאתר דיתבין ביה צדיקא.

יב) וכד מטא זמנא לסלקא, פדין סלקין עמה, דרגא בטר דרגא, עד דאתקריבת בקורבנא על מדבחה. הה"ד, זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והוא אל תכהן, כהנא עלאה דלעילא, האי נפשא דלא אסתאבת כ"כ, בהאי עלמא, האי אית לה תקנתא, כגוונא דא. ואי לא, מעוות לא יכול לתקון וגו'.

יג) זאת תהיה תורת המצורע. ר' יצחק פתח, ונרח השמש ובא השמש וגו'. האי קרא אתמר, ואוקימנא ליה בנשמתא דב"נ, בשעתא דהיא קיימא

<p>ח אלקשר. ו אתפרש. ט ואולא. ע אחדות בכמה דינין עד דאשתארת בגיהנם וליג אתדנו תרווייהו. פ וגופא. צ דקבילת עונשא לאתרחקא מאתר דיתבין ביה צדיקיא בטר וליג דאתגור עלה לקבלא עונשא. ק אסתלקת. ר ל"ג ת ל"ג דרגא בטר דרגא. א בקורבנא.</p>	<p>מסורת הזהר י' (שיר ג) הקשהו קלו צ"א. כ' (קהלת א) לעיל פרשת תזריע אות קעו צ"ד. ל' לעיל אות א צ"א. מ' (קהלת א) תולדות ז צ"ג. מן וקיימא עד כדין באות י"ב. ש עלה.</p>
---	--

<p>דינין דנפש זוגף ומלאכים עולים עמה, עד שנכנסת לגן עדן התחתון, ומתרחצת שם במים, ומתרחצת בבשמים אשר שם. כש"א, מקטרת מר ולבונה. ועומדת שם עד הזמן שנגזר עליה להתרחק ממקום שיושבים שם הצדיקים, בג"ע העליון. יב) וכד מטא זמנא וכו': וכשהגיע הזמן שתעלה לג"ע העליון, אז עולה עמה, מדרגה אחר מדרגה, עד שמתקרבת כקרוב על המזבח. דהיינו שעולית למ"נ להמלכות הנקראת מזבח. ז"ש, זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והוא אל תכהן, דהיינו כהן העליון למעלה, שהוא מלאך מיכאל (כנ"ל צו אות קל"ו). זו היא נפש שלא נטמאה כל כך, בעולם הזה, זו יש לה תקנה, כעין זה שאמרונו, ואם לא, הרי זה מעוות לא יכול לתקון וגו'.</p>	<p>מאמר שחתגלה עליו השכינה, והנפש, מתוך שמחה וחביבות השכינה, יוצאת כנגדה מן הגוף. אם צדיק הוא, הוא נקשר בה ומתדבק בה. ואם לא, השכינה הולכת ממנו, והנפש נשארת, והולכת ומתאבלת על פרידת הגוף. משל אומרים. החתול שאינו נפרד מן האש, חדר הסכין, וילך אחריו, כי ידמה לו שאתה הולך לחתוך בשר, וכך יפרד מן האש. אף כאן, כשהנפש אינה רוצה לצאת מן הגוף, נראית לה השכינה והיא יוצאת כנגדה, ונפרדת מן הגוף. יא) לבתר אתדנו תרווייהו וכו': אח"כ נדונו שניהם על ידי המלאך דומה. הגוף נדון בקבר עד שתזור לעפר, והנפש נדונית באש הגיהנם בכמה דינים, עד הזמן שנגזר עליה לקבל עונש, אחר שקבלה עונשה, והגיע הזמן שתטהר, אז היא עולה מגיהנם, והיא מתלבנת מחטאיה כברזל המתלבן באש, (דפו"י דף ב"ג ע"א)</p>
---	--

ה

מצורע

עמיה דב"נ בהאי עלמא, כדין, ונח השמש. ובא השמש, בזמנא דנפיק ב"נ מהאי עלמא, ואשתפת בתשובה, כדין אל מקומו שואף זורת הוא שם, אי זכאה איהו, כד"א, ובא השמש וטהר, ואחר יאכל מן הקדשים.

יד) ת"ח, כל חובי עלמא, קב"ה מכפר עליהו, בתשובה, פר מההוא לישנא בישא, דאפיק שום ביש על חכריה. וקא אוקמוה, דכתיב, זאת תהיה תורת המצורע, זאת היא תורתו של מוציא שם רע. רבי תייא אמר, כל מאן דאפיק לישנא בישא, אסתאבן ליה כל שיפוי, וניתחוי לסגרא, בגין דהתיא מלה בישא סלקא ואתער רוחא מסאבא עלוי ואסתאב, אתי לאסתאבא מסאבין ליה, במלה דלתתא אתער מלה אחרא.

טו) פתח ואמר, איכה היתה לזונה קריה נאמנה וגו'. מאן דהות מהימנא לבעלה, אהדרת לזונה. מלאתי משפט, משפט, ודאי דא קב"ה, צדק, דא דכ"י, ובגין דאתער מלה אחרא, אסתלק מנה קב"ה, ושריא בה רוחא דקטולי. הה"ד ועתה מרצחים. ומה ירושלם קרתא קדישא כן, שאר בני נשא עאכו"ו. הה"ד, זאת תהיה תורת המצורע.

טז) רבי יהודה אמר, זאת תהיה, ודאי לקבליה לאתפרעא מניה, דההוא מוציא שם רע. ביום טהרתו והוכא אל הפה, מאי קמ"ל. משמע, מאן דאית ליה לישנא בישא צלותיה לא עאלת קמי קב"ה, דהא אתער עליה רוחא מסאבא.

חלופי גרמאות

ב ודאפיק, ג מוסף אחרא לעילא, ד קב"ה, ה בגין.

מסורת הזהר

ו (ויקרא כב) משפטים מג צ"ח. ו (ישעיה א) ספרא דצניעותא יט צ"צ זהר חדש מז ט"ב שליב.

דרך אמת ו ראויה להיות מוסגר.

מאן דאפיק לישנא בישא

הטומאה והוא נטמא. הבא לטמא מטמאים אותו, בדבר שלמטה נתעורר דבר אחר. טו) פתח ואמר איכה וכו': פו"א, איכה היתה לזונה קריה נאמנה וגו'. היינו, אין, מי שהיתה נאמנת לבעלה, חזרה ונעשית זונה. מלאתי משפט, משפט, הוא ודאי הקב"ה, צדק, זו היא כנסת ישראל, דהיינו המלכות, ומשום שנתעורר דבר אחר, שהס"א נתעורר בחטאם של ישראל, נסתלק הקב"ה שנק' משפט, ממנה, מהמלכות שנקראת צדק, ושורה בה רוח של מרצחים. ז"ש ועתה מרצחים. ומה ירושלים עיר הקודש כן, שאר בני אדם על אחת כמה וכמה. ז"ש, זאת תהיה תורת המצורע.

טז) ר' יהודה אמר וכו': רי"א, זאת שחיא המלכות תהיה ודאי כנגדו להפרע ממנו, מאותו מוציא שם רע, כי מצורע, הוא אותיות

הסולם

מאמר

מקרא זה למדנו, והעמדנו אותו בנושמת האדם, שבשעה שנמצאת עם האדם בעולם הזה, אז, זורה השמש. ובא השמש, הוא בזמן שאדם יוצא מעולם הזה. ואם נמצא בתשובה, אז, אל מקומו שואף זורה הוא שם, אם צדיק הוא, הוא כש"א, ובא השמש וטהר, דהיינו בעת שבא השמש ונפטר מן העולם, הוא טהור, ואחר יאכל מן הקדשים.

יד) ת"ח כ"י חובי וכו': בוא וראה, כל עונות העולם, הקב"ה מכפר אותם ע"י תשובה, חוץ מלשון הרע, שהוציא שם רע על חבירו. והרי העמידוהו, שכתוב, זאת תהיה תורת המצורע, היינו זאת היא תורתו של מוציא שם רע. כי מצורע הוא אותיות מוציא דע. ר' תייא אמר, כל מי שמוציא שם רע, נטמאים כל אבריו, וראוי להסגר, משום שאותו דבור רע עולה ומעורר עליו את רוח

(דפו"י דף ב"ג ע"א)

מצורע

כִּי־יִצְוֶה הַכֹּהֵן וְרָאָה הַכֹּהֵן וְגוֹ' פִּינֹן דְּאֶתְדַר בְּתַשׁוּבָה וְקָבִיל עָלֶיהָ תְּשׁוּבָה, מַה כְּתִיב, בְּיוֹם טְהַרְתּוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן וְגוֹ' וְרָאָה הַכֹּהֵן וְגוֹ'.

(יז) וְיִצְוֶה הַכֹּהֵן וְלָקַח לְמִטְהַר שְׁתֵּי צַפְרִים חַיִּוֹת. ר' יִצְחָק וְר' יוֹסֵי הוּוּ שְׂכִיחֵי קַמִּיָּה דר"ש. יוֹמָא חַד אָ"ל, עֵץ אֶרְזוּ הָא יָדִיעַ, כַּד"א, מִן הָאֶרְזוּ אֲשֶׁר בְּלַבְנוֹן, דְּהָא יִהְיֹוּ עֵץ אֶרְזוּ, לֹא אֲשַׁתְּרִשָּׁן נְטִיעוּי אֱלָא בְּלַבְנוֹן, וְהָא אֲתָמַר. אַזּוּב לְמָה, יוֹמָאֵי הוּא.

(יח) פֶּתַח וְאָמַר, וְלָקַח לְמִטְהַר שְׁתֵּי צַפְרִים חַיִּוֹת טְהוּרוֹת וְעֵץ אֶרְזוּ וְשֵׁנֵי תוֹלַעַת וְאֶזּוּב. ת"ח, ב"נ דְּמִשְׁתַּדֵּל בְּפּוֹלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה, וְאֲשַׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵיִיתָא, קב"ה שְׂאֲרֵי עָלוּי וְשְׂכִינְתָא אֲשַׁתְּפָא בְּהַדִּיָּה. פִּינֹן דְּב"נ אֲתִי לְאֶסְתַּאֲבָא, שְׂכִינְתָא אֶסְתַּלַּקַת מִנִּיָּה, קב"ה אֲתַרְחִיק מִנִּיָּה, וְכָל סֵטְרָא דְּקְדוּשָׁה דְּמֵאֲרִיָּה מְרַחֲקִין מִנִּיָּה, וְשְׂאֲרֵי עָלִיָּה רוּחַ מִסְּאָבָא וְכָל סֵטְרָא דְּמִסְּאָבָא. אֲתִי לְאֶתְדַפְּאָה מִסִּיעִין לִיָּה. בְּתַר דְּאֶתְדַפְּי וְאֶתְדַר בְּתַשׁוּבָה, הֵהוּא דְּאֶסְתַּלַּק מִנִּיָּה אֶתְדַר, וְשְׂאֲרֵי עָלוּי.

(יט) ת"ח, כְּתִיב וְלָקַח לְמִטְהַר שְׁתֵּי צַפְרִים חַיִּוֹת טְהוּרוֹת. פִּינֹן דְּאָמַר, שְׁתֵּי צַפְרִים, לֹא יָדְעָנָא דְּאִינוֹן חַיִּוֹת, אֱלָא, הָא אוֹקְמוּהָ, אֶכָּל חַיִּוֹת, חַיִּוֹת מִמֶּשׁ. כַּד"א וְאֶרְאָה חַיִּוֹת, לְקַבֵּל אֲתַר דְּיִנְיָקֵי מִנִּיָּהוּ נְבִיאֵי מְהִימְנֵי. וְעֵץ אֶרְזוּ הָא אֲתָמַר, וְשֵׁנֵי תוֹלַעַת, סֵטְרָא דְּגִבּוּרָה דְּאֲשַׁתְּתַף בְּהַדִּיָּה בְּקַדְמִיתָא. וְאֶזּוּב, דָּא ו' וְעֵינָא, דְּיִנְיָק לִיָּה לְכ"י, וְכַג"כ, עֵץ אֶרְזוּ וְאֶזּוּב אֶזְלֵן בְּתַדָּא, וְעַל דָּא ו' ו' פְּתַדָּא אֲשַׁתְּכַחוּ, חַד עֲלָאָה, וְחַד וְעֵינָא, וְקַרְיִין לוֹן, ו' עֲלָאָה, ו' פְּתַאָה. וְכִלְהוּ

מסורת הזהר
(U וייקרא יד.) (P מ"א ה) לעיל פרשת תזריע אות קיב
(Z יחזקאל א) חיי שרה מב צ"ב זהר חרש ט ט"ד
שליו לט ט"ד ש"ט סג ט"ב ש"א שכ"ד.

חלופי גרסאות
1 הוא. 2 ומה. 3 לקביל. 4 דיוקני. 5 וי. 6 וכלא.

מאמר
אותיות מוציאות רע. ביום טהרתו והובא אל הכהן, מה מלמדנו, הוא, שמי שיש בו לשון הרע אין תפלתו נכנסת לפני הקב"ה, כי מתעורר עליו רוח הטומאה. כיון שחזר בתשובה וקבל עליו תשובה, מה כתוב, ביום טהרתו והובא אל הכהן וגו' וראה הכהן וגו'.
(יז) ויצוה הכהן ולקח למטהר וגו'.
ר' יצחק ור' יוסי היו מצוים לפני ר' שמעון. יום אחד אמר להם, עץ ארז הרי ידוע, שהוא ת"ת, שכתוב, מן הארז אשר בלבנון, כי עץ ארז ההוא, שהוא ת"ת, אין נטיעותיו משתרשות אלא בלבנון, שהוא בינה. וכבר למדנו זה. אבל אזוב, למה, ומה הוא.
(יח) פתח ואמר ולקח וגו'. פתח ואמר, ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת ואזוב. בוא וראה, אדם העוסק בעבודת רבונו, ועוסק בתורה, הקב"ה שורה עליו והשכינה מתחברת עמו. כיון

מאמר שתי צפרים חיות
(יט) ת"ח כתיב ולקח וגו'. בוא וראה, כתוב ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות. שואל, כיון שאמר, שתי צפרים, איני יודע שהן חיות, ולמה כתוב, חיות, ומשיב, אלא, כבר העמידהו, אמנם חיות, פירושו חיות ממש. כש"א וראה החיות, שהם כנגד המקום שיונקים משם נביאים הנאמנים, דהיינו נצח והוד, שנקראים חיות תחתונים. ועץ ארז כבר למדנו, שהוא ת"ת. ושני תולעת, הוא צד

מצורע

ז

אָהָרָו לְשָׂרָא עֲלוֹי בְּגִין דְּהָא אַתְּדַכִּי, לְקַבֵּל אֵלֶיךָ, לְתַתָּא, עֵץ אֲרֻז וְאֲזוּב
וְשָׁנֵי תוֹלַעַת אֲשַׁתְּכַחוּ בְּדַכְיוּתָא דָּא, וְתַלְיִין מֵאֵלֶיךָ עֲלֵאִין.

כ ר' יהודה ור' יצחק תוו אַזְלֵי בְּאַרְחָא. יְתַבוּ בְּהֵהוּא בִּי חֻקְלָא וְצִלוּ.
בְּתַר דְּסִימּוּ צְלוּתָא קָמוּ וְאֲזִלוּ. פִּתַח ר' יְהוּדָה בְּמִלֵּי דְאֲוִרֵייתָא. וְאָמַר, עֵץ
חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בְּהָ וְתוּמְכִיָּה מְאוּשֶׁר. עֵץ חַיִּים, דָּא אֲוִרֵייתָא, דְּאִיהִי אֵילָנָא
עֲלָאָה עֲרַבָּא וְתַקִּיף. תוֹרָה, אָמַאי אֲקָרִי תוֹרָה. בְּגִין דְּאֲוִרֵי וְגַלִּי בְּמָה דְּתוֹה
סְתִים דְּלָא אַתְּיָדַע. חַיִּים, דְּכָל חַיִּים דְּלַעֲיָלָא בְּהָ אַתְּפִלְלוּ, וּמְנָה נְפִקִין.
לְמַחְזִיקִים בְּהָ, לְאִינוּן דְּאַתְּדִין בְּהָ, דְּמֵאן דְּאַתְּדִין בְּאֲוִרֵייתָא אַחִיד בְּכֻלָּא, אַחִיד
לְעֵילָא וְתַתָּא. וְתוּמְכִיָּה מְאוּשֶׁר, מֵאן תוּמְכִיָּה. אֵלֶיךָ אִינוּן דְּמַטִּילִין מְלֵאֵי, לְכִסֵּן
שֶׁל ת"ת, בְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

כא וְתוּמְכִיָּה, זְכִי לְנַבִּיאֵי מְהִימְנֵי דִּיפִקוֹן מְנִיָּה. מְאוּשֶׁר, אֵל תַּקְרִי מְאוּשֶׁר,
אַלָּא מְרָאשׁוּ, אִינוּן תְּמַכִּין לְאֲוִרֵייתָא, מְרָאשׁוּ וְעַד סוּפּוֹ. מְרָאשׁוּ, דָּא רִישָׁא
דְּכֻלָּא דְּאֲקָרִי רֵאשׁ, דְּכַתִּיב, מְעוֹלָם נִסְכַּתִּי מְרָאשׁ. וְרֵאשׁ דָּא חֻקְמָה, דְּאִיהִי
רִישָׁא לְכָל גּוּפָא, וְגוּפָא אַתְּפִשֵׁט בִּיהָ עַד סִיּוּמָא דְּשִׁית סְטָרִין. וְתוּמְכִיָּה. כד"א,

מסורת הזהר (משלי ג) ב"א רכט צ"א. (ד) (משלי ח) תקוני זהר (משלי ג) ב"א רכט צ"א. (ד) (משלי ח) תקוני זהר
ח"ע קכ: ט ל"ג ואמר. ע רברבא. פ ביה. צ אורייתא. ק דא.

מאמר ותומכיה מאושר

צד האדום דגבורה שבשכינה שנשתתפה עמו בתחילה (כנ"ל אות י"ח), ואזוב זו היא ו' קטנה, שהוא יסוד, שמניק את כנסת ישראל, שהיא השכינה, ומשום זה, עץ ארז ואזוב, שהם ת"ת ויסוד, הולכים יחד, כלומר שנחשבים כאחד. וע"כ ו' ו' נמצאים כאחד בשם הויה, כי ו' במבטא היא ו"ו, אחת היא עליונה, דהיינו ת"ת, ואחת היא קטנה דהיינו יסוד, וקוראים אותה, ו' עליונה, ו' תחתונה. וכולם, הקב"ה, שהוא ת"ת ויסוד, והשכינה, חוזרים לשרות עליו כבתחילה (כנ"ל אות י"ח) משום שנטהר, וכנגד אל, שחוזרים אליו, שהם ת"ת ויסוד והשכינה הם למטה, עץ ארז ואזוב ושני תולעת הנמצאים בטהרה הזו, שתלויים מאלו ספירות העליונות.

כא וְתוּמְכִיָּה. זְכִי לְנַבִּיאֵי וְכוּ':
וְתוּמְכִיָּה, הֵינּוּ שׁוֹכִים שִׁיצְאוּ מֵהֶם בְּנֵי
הָרְאוּיָם לְהִיּוֹת נְבִיאִים נְאֻמִּים. כִּי תוֹרָה
רוּמַזת לְת"ת, שְׁהוּא גּוּף ז"א, וְנִצּוּחַ וְהוּד,
שְׁהִיט הַנְּבִיאִים, הֵם בְּחִינַת רַגְלֵי הַתוּמְכִים
אֵת הַת"ת, שְׁהִיא הַתוֹרָה, כְּמוֹ רַגְלִים לְגוּף.
וְע"כ הַתוּמְכִים בַּתוֹרָה זֹכִים לְבָנִים נְבִיאִים.
מְאוּשֶׁר, אֵל תַּקְרָא מְאוּשֶׁר, אֵלָּא מְרָאשׁוּ,
שְׁהוּא אוֹתוּת מְאוּשֶׁר, שְׁנִצּוּחַ וְהוּד תוּמְכִים
בַּתוֹרָה, שְׁהִיא ז"א, מְרָאשׁוּ עַד סוּפּוֹ. כְּמוֹ
רַגְלֵי הַתוּמְכִים הַגּוּף מְרָאשׁוּ עַד סוּף. מְרָאשׁוּ,
זֶה הוּא רֵאשׁ הַכֹּל שְׁנִקְרָא רֵאשׁ, שְׁכַתוּב,
מְעוֹלָם נִסְכַּתִּי מְרָאשׁ. וְרֵאשׁ זֶה הוּא חֻקְמָה,
שְׁהוּא רֵאשׁ לְכָל הַגּוּף, שְׁהוּא ת"ת, וְהַגּוּף
מִתְפַשֵּׁט בּוֹ עַד סִיּוּם שֶׁשֶׁת הַקְּצוּוֹת, שְׁהֵם
חַג"ת

מאמר ותומכיה מאושר (דפו"י דף ב"ג ע"ב)

ה

מצורע

שוקיו עמודי שש. ידאינון דמטילין מלאי לכיסן של ת"ח אינון תמכין לאורייתא מרישא עד סיומא דגופא, וכל מהימנותא, ביה תלגא, ואתמך. וזכי לבנין דיתחזון לנביאי מהימני.

כב רבי יצחק פתח, ויקרא אל משה וידבר יי' אליו מאהל מועד לאמר. ויקרא אלף ועידא, אמאי. אלא בגין לאתחזה מאן הוא שהוא דקרא, שהוא דשרי במקדשא, וכדין זמין למשה, כמאן דזמין אושפיזא. הכא א' ועידא, התם א' רבתיא, אדם שת אנוש. ודא שלימו דכלא.

כג ת"ח, מה בין משה לאהרן, הי מנייהו עלאה. אלא משה עלאה, משה שושבינא דמלכא, אהרן שושבינא דמטרוניתא. מתל למלכא דה"ל מטרוניתא עלאה. מה עבד. יתב לה שושבינא לתקנא לה ולאסתכלא במלי דביתא. וע"ד, כד עייל שושבינא דא למלכא, לא עייל אלא עם מטרוניתא, הה"ד, בזאת יבא אהרן וגו'.

כד משה שושבינא למלכא, בג"כ אנדמן כאושפיזא, וילכתו, וידבר יי' אליו. אהרן הוא שושבינא למטרוניתא, וכל מלוי הו, לפייסא למלכא במטרוניתא, ויתפייס מלכא בהדה. וע"ד בגין דאיהו שושבינא א' לה, שוי

מטרת הזהר

(שיר ה) חלק ג' טז. צ: קלו. קלט. קמא. קמג. רלו. תקוני זהר תי"ג כז: תי"ח לא: תכ"ה ע: תס"ט קה. זהר חדש מ ט"ב שמיז. (ת) (ויקרא א) וירא מה צ"ג.

חלופי גרסאות

ר אלין אינון. ש ליג דא; מוסיף אדם דא; התם דא. ת לבתר. א לא.

מאמר

חג"ת נה"י. ותומכיה, הוא כש"א, שוקיו עמודי שש, שהם נצח והוד, כי אלו המטילים מלאי לכיסם של תלמידי חכמים הם תומכים בתורה מראש עד סיום הגוף, שהוא יסוד, וכל האמונה, שהיא המלכות, תלויה בו, בגוף, שהוא התורה, ונתמך, וזוכה לבנים שיהיו ראויים להיות נביאים נאמנים.

מאמר שושבינא דמלכא שושבינא דמטרוניתא

כב רבי יצחק פתח וכו': ויקרא אל משה וידבר הי' אליו מאהל מועד לאמר. שואל, כתוב, ויקרא עם אלף קטנה, למה. ומשיב, אלא הוא כדי להראות מי הוא שקרא אל משה, שהוא אותו השורה במקדש, שהיא המלכות. ואז הזמינה את משה אליה, כמי שמזמין אליו אורח. כתוב כאן א' קטנה, ושם כתוב א' גדולה, דהיינו אדם שת אנוש. כי א' גדולה היא בינה שהיא שלמות הכל. אותיות קטנות הן במלכות אותיות גדולות הן בינה.

כג ת"ח מה בין וכו': בוא וראה, מה בין משה לאהרן, איזה מהם הוא עלינו. ומשיב, אלא משה שהוא עלינו, כי משה הוא שושבינו (דפו"י דף ג"ג ע"ב)

הסולם

שושבינא דמלכא שושבינא דמטרוניתא

של המלך, אהרן הוא שושבינה של המלכה. משל למלך שהיתה לו מטרוניתא עלינה. מה עשה. נתן לה שושבין שיתקן אותה וישגיח בדברי הבית. וע"כ, כשנכנס השושבין אל המלך לא נכנס אלא עם המטרוניתא, ז"ש, בזאת יבא אהרן. דהיינו עם המלכות הנקראת זאת, להיותו שושבין שלה. שושבין פירושו ריע, כי ולאמנון ריע מתרגם שושבינא. ועל פי רוב משתמשים בתואר זה אצל חתן וכלה. דהיינו שושביני החתן שושביני הכלה.

כד משה שושבינא למלכא וכו': משה היה שושבין אל המלך, ומשום זה נודמן אל המלכות כמו אורח, שז"ס ויקרא עם אלף קטנה (כני"ל אות כ"ב) ואח"כ, וידבר הי' אליו. אהרן הוא שושבין של המטרוניתא, דהיינו להמלכות, וכל דבריו היו, לרצות את המלך על המלכה, ויתרצה המלך עמה. וע"כ בשביל שהוא, אהרן, הוא שושבינה של המלכה שם דירתו עמה, לתקן הבית ולהשגיח תמיד בדברי הבית. וע"כ נתתקן כעין של מעלה, כמו חסד דז"א. ונקרא כהן גדול מאין לנו. כי

מצורע

ט

מדוריה בַּתְּהָה, לַתְּקַנָּא בֵּיתָא וְלַעֲיִנָּא תְּדִיר בְּמַלִּי דְּבֵיתָא. וְע"ד אַתְּתָקֵן כְּגוֹנוֹנָא דְּלַעֲיָלָא, וְאֶקְרִי כְּהֵן גְּדוּל. מ"ל. דְּכַתִּיב « אַתָּה כְּהֵן לְעוֹלָם עַל דְּכַרְתִּי מִלְפֵי צְדָק. (כה) וּבג"כ כָּל מַה דְּאַצְטְרִיף מִפִּי מִלְפָּא, נְטִיל, וְלִית מֵאֵן דְּיִמְחִי בִּידְיָה. וְע"ד הוּא קָאִים לְדַכְּאָה לְכָל אִינוּן דְּעֵאלִין לְבִי מְטְרוֹנִיתָא, בְּגִין דְּלֹא « יִשְׁתַּפַּח מִסְאָבָא בְּאִינוּן בְּנֵי הַיְכָלָא. וּבג"כ כְּתִיב, וְלָקַח לְמַטְהַר שְׁתֵּי צַפְרִים וְגו'.

כו) רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, « יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם יִשְׁחַק יְיָ יִלְעַג לְמוֹ. יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם יִשְׁחַק, דָּא « יִצְחַק דְּאֵתִי מִסְטְרָא דְּחַמְרָא, נְהִיר בְּקַדְמִיתָא, וְחִיף, וְלִבְתַּר זְעִים וְתַרִּיף. הַה"ד יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם וְלֹא כְּתִיב, יוֹשֵׁב שָׁמַיִם. יִשְׁחַק, נְהִיר וְחִיף. וְעַל דָּא דִּינָא נְהִיר וְחִיף, לְהוּ לְרִשְׁעֵיָא.

כז) וְלִבְתַּר מַה כְּתִיב, אֲזַ יְדַבֵּר אֱלִימוּ בָּאֲפּוּ וּבְחַרוֹנוּ יְבַהֲלֵמוּ. וְכָף יֶאֱרַחֵי דְּחִיבָא, קב"ה נְהִיר לְהוּ בְּהַאי עֲלָמָא, וְנְהִיר לֹן אֲנַפִּין פְּתַמְרָא, דְּנְהִיר בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתַּר זְעִים וְקִטִּיל. וְקב"ה מְשִׁיף לֹן לְחִיבָא, אִי יְהַדְרוּן לְקַבְלִיָּה, יֵאוּת, וְאִי לֹא שְׂצִי לֹן מִהַהוּא עֲלָמָא דְּאֵתִי, וְלִית לֹן בֵּיהּ חוּלְקָא, וְיִשְׁתַּצּוֹן מִכְּלָא. אַתּוּן לְאַתְדַּכְּאָה, מְסִיעֵין לֹן. וְקב"ה מְדַפֵּי לֹן וְקָרִיב לֹן לְגַבִּיָּה, וְקָאִרִי עֲלֵיָּהּוּ שְׁלוֹם. תְּדָא הוּא דְּכַתִּיב « שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב וְגו'.

כח) וְאִשָּׁה פִּי יוֹזֵב זוֹב דְּמָה יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֵת נְדַתָּה וְגו'. ר' חִיָּא

מסורת הזהר (א) תהלים קי' משפטים נו צ"ח. (ב) תהלים ב' בשלח (ג) וישעיהו ט' (ד) ויקרא טו' חלק ג' רב.

מאמר המוסר ואשה כי יזוב זוב דמה

מאמר, דטרך במלוי. וכן על יעשה מדחה, מתרגם יעבד טרכנותא. שפירושו בלבול. (כז) וּלְבַתֵּר מַה כְּתִיב וכו': ואח"כ מה כתוב, אז ידבר אלימו באפו ובחרונו יבהלמו. שכך דרכיהם של הרשעים, שהקב"ה מאיר להם בעולם הזה, ומאיר להם פנים כמו היין, שמאיר בתחילה, ואח"כ זועם והורג. והקב"ה מושך אליו את הרשעים, שיחזרו בתשובה, אם חוזרים אליו, טוב, ואם לא, הוא מכלה אותם מעולם הבא, ואין להם חלק בו. ויכלו מכל. אם באים לטהר, עוזרים אותם. והקב"ה מטהר אותם ומקרבים אליו, וקורא עליהם שלום. ז"ש שלום שלום לרחוק ולקרוב וכו'.

מאמר ואשה כי יזוב דמה (כח) וְאִשָּׁה פִּי יוֹזֵב זוֹב וכו': רבי חייא פתח ואמר, הנה יום בא לה' וחלק שלך בקרבך. מקרא זה כך היה צריך לומר, הנה יום יבא, מהו, הנה יום בא. ומשיב, אלא הוא כבר בא, מטרים שנברא העולם, דהיינו המלכות, שממנה כל הדינים, והוא יום שבו יעשה

מצורע

פתח ואמר, הנה יום בא לני ויחלק שללך בקרבך. האי קרא הכי מפעי ליה, הנה יום יבא, מאי, הנה יום בא. אלא שפכר בא, עד לא אכרי עלמא, והוא יום דביה יעביד דינא לתיביא. והוא יום דביה יתפרע קב"ה מאינון דעקון לון לישראל. האי יום בא וקאים קמי קב"ה, ותבע מניה למעבד דינא ולשצאח עכו"ם, ואתיהיב ליה רשו, כד"א ויאספתי את כל הגוים אל ירושלם למלחמה וגו'.

כטו רבי יצחק אמר, תרין יומין אינון לקב"ה, חד שארי עמיה, וחד אתי לקמיה, ובאלין עביד קב"ה קרבין בכלא. וכד האי יומא, אתי לאגחא קרבא, אודנוג בההוא יומא אתרא, ונטיל וינין על וינייה, ואגח קרבא בכלא, באינון טראמין ונמוכין. הה"ד כי יום לני צבאות, על כל גאה ורם ועל כל נשא ושפל.

ל רבי שמעון אמר, ואשה כי יזוב זוב דמה וגו'. היינו דכתיב, חרב לני מלאה דם. מלאה דם ודאי, דכתיב כי יזוב זוב דמה ימים רבים. בלא עת נדתה, היינו דכתיב, וישקוד יי על הרעה ויביאה עלינו. דתנינן, קב"ה יאקדים פורענותא לעלמא, תיביא מקדמין פורענותא בחוביהון למיתי לעלמא, או כי תזוב על נדתה. היינו ויאספתי ליסרה אתכם, מהו ויאספתי ליסרה. אוסיף דינא על דינא, ואתן דמא על דמא, יתיר על מה דאית בההוא חרב לני מלאה דם.

חלופי גרסאות

ז עבר; כו אקדים. ח עמין. ט רמיין. י כו מיתין. כ החיד.

מסורת הזהר

ה (זכריה יד) שמת קי צ"ג. ו (שם) וירא קמד צ"ג תקונים חדשים קיג ט"א שכ"ג. ז (ישעיה ב). ח (ישעיה לו) לעיל אות ד צ"ד. ט (דניאל ט) שמת פד צ"ח. י (ויקרא כו) חלק ג' קטו. זהר חדש כט ט"ד שי"ז.

דרך אמת זן באותן גבוהים ורמים ושפלים.

הסולם

ואשה כי יזוב זוב דמה

כי יזוב זוב דמה וגו'. היינו שכתוב, חרב לה' מלאה דם. שהיא המלכות הנקראת חרב, ונקראת אשה. מלאה דם ודאי, דהיינו דינים, שכתוב, כי יזוב זוב דמה ימים רבים. בלא עת נדתה. היינו שכתוב, וישקוד הי על הרעה ויביאה עלינו. שלמדנו, שהקב"ה מקדים העונשים לעולם, לפני זמנם, שהרשעים גורמים בעונותיהם שיקדמו העונשים לבוא לעולם. שז"ס בלא עת נדתה, או כי תזוב על נדתה. היינו ויאספתי ליסרה אתכם. מהו ויאספתי ליסרה. היינו אוסיף דין על דין, ואתן דם על דם, יותר ממה שיש, בחרב לה' מלאה דם. דהיינו יותר דינים ממה שיש במלכות עצמה, שז"ס כי תזוב על נדתה, שיזובו דינים יותר ממה שיש בנדתה, שהם דיניה עצמה.

כתיב

מאמר

יעשה דין לרשעים. והוא יום שבו הקב"ה יהיה נפרע מאותם שהצירו לישראל. יום הזה בא ועומד לפני הקב"ה, ונושה ממנו לעשות דין ולכלות העכו"ם, וניתנה לו רשות, כש"א ואספתי את כל הגוים אל ירושלם למלחמה וגו'.

כטו ר' יצחק אמר וכו': רי"א, ב' ימים הם להקב"ה, אחד הוא השורה עמו, דהיינו גבורה, ואחד הוא שבא לפניו, דהיינו מלכות, ובאלו השנים עושה הקב"ה מלחמות בכל. וכשיום זה, מלכות, בא לעשות מלחמה, מתחבר ביום האחר, שהוא גבורה דז"א, ולוקח נשק של גבורה דז"א על הנשק של עצמו, כי יום לה' צבאות, על כל גאה ורם ועל כל נשא ושפל.

ל רבי שמעון אמר וכו': רש"א, ואשה

(דפו"י דף ג"ד ע"א)

יא

מצורע

לא) כתיב, לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם. מהו לא אוסיף, אלא, לא אתן עוד תוספת לההוא חרב, אלא פגוונא דכייל עלמא למסבל. והא כתיב ויספתי. אלא ליסרה כתיב, ולא לשיצאה. הה"ד, או פי תזוב על נדתה. ב) כל ימי זוב טומאתה. מהו כל ימי זוב טומאתה. אלא תיבא מסאבין בחוביהון לגרמיהון, ומסאבין לאתר אחרא, כד"א, כי את מקדש יי' טמא. ואתער רוח מסאבא עליהו. ולזמנא דאתי, זמין קב"ה לדפאה להו לישראל ולאעברא לההוא רוחא מסאבא מעלמא. דכתיב, לא יוסיף יבא בך עוד ערל וטמא. וכתיב ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. מן הארץ ודאי.

ג) ר' חזקיה הוה יתיב קמיה דר' אלעזר, ליליא חד קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא. פתח רבי אלעזר ואמר, ביום טובה הוה בטוב וגו' גם את זה לעומת זה עשה האלהים וגו'. ביום טובה הוה בטוב, בזמנא דאסגי קב"ה חסד בעלמא, בעי בר נש למיהף בשוקי ולא תחזא קמי פלא, דהא פד שארי טיבותא דקב"ה בעלמא, בכלא שארי, ובכלא עביד טיבו ואסגי ליה בעלמא. ובג"כ, יתחזי כ"נ באתגליא בשוקי, ויעביד טיבו דלשרי עליה טיבו אחרא. הדא הוא דכתיב ביום טובה הוה בטוב. הוה בטוב ודאי.

ד) וכיום רעה ראה. לא כתיב וכיום רעה הוה ברע, אלא, ביום רעה רעה ראה. דהא בשעתא דדינא תליא בעלמא, לא לבעי ליה לאיניש לאתחזא בשוקא

מסורת הזהר
מאמר
המלים
ביום טובה היה בטוב
מאמר ביום טובה היה בטוב
לג) ר' חזקיה הוה וכו': ר"ח היה יושב לפני ר' אלעזר. לילה אחד קמו בחצות לילה לעסוק בתורה. פתח רבי אלעזר ואמר, ביום טובה היה בטוב וגו'. ביום טובה היה בטוב, עשה האלקים וגו'. ביום טובה היה בטוב, היינו בזמן שהקב"ה מרבה חסד בעולם, צריך האדם ללכת בשוק ולהראות לפני כל. כי כשטובו של הקב"ה שורה בעולם, שורה בכל, ועם הכל עושה חסד ומרבה אותו בעולם. ומשום זה, יתראה האדם בשוק בגלוי, ויעשה חסד כדי שישרה עליו חסד אחר שלמעלה. ז"ש ביום טובה היה בטוב. היה בטוב ודאי.
לד) וביום רעה ראה: לא כתוב, וכיום רעה היה ברע, ע"ד שכתוב ביום טובה היה בטוב. אלא, ביום רעה ראה. היינו, כי בשעה שהדין תולה על העולם, אין אדם צריך להתראות בשוק וללכת יחידי בעולם. כי כשהדין

כ) (בראשית ח) ב"ב רכג צ"ג זהו חדש כב ט"ב ש"ע.
ל) (במדרב יט) לעיל פרשת תזריע אות צב צ"מ. ו) (ישעיה נב) וישלח מד צ"א. ו) (זכריה יג) ב"ב ר צ"ו. ט) (קהלת ז) שמות פה צ"ל.
לא) כתיב לא אוסיף וגו': כתוב, לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם. מהו, לא אוסיף. אלא, פירושו, לא אתן עוד תוספת דינים לחרב הזו, שהיא המלכות. אלא באפן שיוכל העולם לסבול. שואל, והרי כתוב ויספתי, הרי שנותן תוספות דינים למלכות. ומשיב, אלא, ויספתי ליסרה כתוב, ולא לכלות. דהיינו שמוסיף רק בשיעור שיוכל העולם לסבול. ז"ש, או כי תזוב על נדתה. שתזוב דינים יותר ממה שיש בה עצמה.
לב) כל ימי זוב טומאתה: מהו, כל ימי זוב טומאתה. ומשיב, אלא הרשעים מטמאים את עצמם בעונותיהם, ומטמאים גם למקום אחר, כש"א, את מקדש ה' טמא. ונתעורר עליהם רוח הטומאה. ולעתיד לבא, עתיד הקב"ה לטהר את ישראל ולהעביר את רוח הטומאה ההוא מן העולם. שכתוב, לא יוסיף יבא בך עוד ערל וטמא. וכתוב, ואת (דפו"י דף ג"ד ע"א)

מצורע

יב

וּלְמִיּהָרָה יַחֲדָאָה בְּעֵלְמָא. דְּהָא כִּד דִּינָא שְׂרָיָא בְּעֵלְמָא, עַל כֻּלָּא שְׂאֲרֵי. וּמֵאֵן דְּפָגַע בֵּיהּ, וְאַעֲרַע קַמִּיהּ, יִתְדֵן בְּהִוּוּא דִּינָא. וּכְדִין כְּתִיב, וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. דְּהָא מִשְׁפָּט אִסְתַּלַּק מִצְדָּק, וְלֹא שְׂרִיזֵן דָּא בְּדָא עַל עֵלְמָא. וְעַל דָּא רָאָה. רָאָה וְהוּי נָטִיר, אֲשַׁנַּח וְעִיזֵן לְכָל סִטְר. וְהוּי יָדַע, דְּבִכְלָהוּ שְׂרָיָא דִּינָא, וְלֹא תַפּוּק לְבַר, וְלֹא תִתְחַזֵּי בְּשׁוּקָא, בְּגִין דְּלֹא יִשְׂרֵי עֲלָהּ. מ"ט. בְּגִין דְּגַם אֶת זֶה לְעַמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. כְּמָה דְכִד שְׂאֲרֵי טִיבּוּ בְּעֵלְמָא שְׂאֲרֵי עַל כֻּלָּא, כְּפִי, כִּד שְׂרָיָא דִּינָא בְּעֵלְמָא שְׂאֲרֵי עַל כֻּלָּא, וּמֵאֵן דְּאַעֲרַע בֵּיהּ אֲתַפְס.

ל"ה) ת"ת, כִּד דִּינָא שְׂרָיָא בְּעֵלְמָא, כְּמָה סִיפִין תַּלְיִין, דְּנִפְקֵי מִהִוּוּא חֲרִב עֲלָאָה, וְנִזְקִפִין גִּישָׁא וְחֻמֵּן דְּהָא הִוּוּא חֲרִב עֲלָאָה סוּמְקָא, מְלִיָּא דְמָא בְּכָל סִטְרִין, כְּדִין יִגְזָרִין גִּימוּסִין. וְכְמָה סִיפִיָּא אֲתַעֲרוּ, כּד"א, אִישׁ חֲרִבוּ עַל יָרְכוּ. וְכְתִיב, וְחֲרַבּוּ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ. וְכִלְהוּ מִשְׁתַּכְּחֵי לְמַעַבְדֵי דִּינָא. וּמֵאֵן דִּיעֲרַע בְּהוּ אֲתַזְק. כְּתִיב, הִנֵּה נָא מִצָּא עֲבָדָךְ חֵן בְּעֵינֶיךָ וּתְגַדֵּל חֲסִדְךָ וְגו'.

מ"ט, בְּגִין דְּכָל אֲתַדִּינָא שְׂרָיָא בְּכֻלָּא שְׂרָיָא, בֵּין בְּמִתָּא בֵּין בְּמִדְבָּרָא וּבְכַסְתְּרָנָא דְמִתָּא.

ל"ו) תו פתח ואמר, שימני כחותם על לבך וגו'. שימני כחותם, כנסת ישראל אמרה דא לקב"ה. שימני כחותם, מאן הוא חותם. דא חותם דגושפנקא דקשוט. כחותם על לבך, דא חותם של תפלין, דאנח ב"נ על לביה. כחותם

ח'רופי גרסאות

ח ל"ג מן כד עד ומאן, ו פסירין סייפין וכמה נמוסין אחריו. ח סייפא. ו בסחרנא.

מסורת הזהר

(U) (משלי יג) ויקהל יא צ"ב. (F) (שיר ג) תרומה רכז צ"צ. (Z) (יהושע ה) שמות קיא צ"ר. (Q) (בראשית יט). (R) (שיר ה) ויחי רלב צ"א. דרך אמת (ח) ומי שפוגע בו.

שימני כחותם על לבך

מלאה דם מכל הצדדים, דהיינו דינים, או הן גזרות גזרות. וכמה מיני חרבות מתעוררות, ו"ש, איש חרבו על ירכו. וכתוב, וחרבו שלופה בידו. וכולן נמצאות לעשות דין. ומי שיפגוש אותם ינוק. כתוב, הנה נא מצא עבדך חן בעיניך ותגדל חסדך וגו' לא אוכל להמלט ההרה וגו'. מהו הטעם שהיה מיוחד להמלט ההרה. הוא משום שבכל מקום ששורה הדין, הוא שורה בכל, בין בעיר בין במדבר ומסביב לעיר.

מאמר שתי כחותם על לבך

ל"ו) תו פתח ואמר וכי: עוד פתח ואמר, שימני כחותם על לבך כחותם וגו'. שימני כחותם, כנסת ישראל, שהיא המלכות, אמרה את זה להקב"ה. שימני כחותם, מה הוא חותם. זה הוא חותם הטבעת של אמת. כחותם על לבך, זה הוא חותם של תפלין, שהאדם מניח על לבו. כחותם על זרועך, זו היא

הסולם

מאמר

כשהדין שורה בעולם, שורה על הכל. ומי שפוגע בו, במלאך המשחית, ונפגש לפניו, נדון באותו הדין. ואז כתוב, ויש נספה בלא משפט. כי משפט שהוא ז"א נסתלק מצדק שהוא המלכות ואינם שורים זה בזה להשפיע לעולם. וע"כ נאמר ראה, היינו ראה והיה שמור, היה משגיח ומעיין לכל צד. והוי יודע, שבכולם שורה הדין, ואל תצא לחוץ, ולא תתראה בשוק, כדי שהדין לא ישרה עליך. מהו הטעם. הוא משום דגם את זה לעומת זה עשה האלקים. שכמו כששורה טוב על העולם שורה על הכל, כך, כששורה דין בעולם שורה על הכל, ומי שיפגוש בו יהיה נתפש.

ל"ה) ת"ה כד דינא וכי: בוא וראה, כשהדין שורה בעולם, כמה חרבות תלויות דהיינו בעלי הדין, היוצאות מחרב ההיא העליונה, ונושאות ראשן ורואות כי חרב העליונה האדומה, שהוא צד הדין של המלכות,

(דפו"י דף ג"ד ע"ב)

יג

מצורע

על זרועך, דא יד כהה, דמנח ביה הוא זרוע, ומנו יצחק. וכ"י קאמר שימני כחותם, חותם מפעי ליה, מאי כחותם. כאינון תפלין דרישא, דאתי שבחא לכל גופא. ועל דא תפלין בזרוע, על הלב, ובדא אשתכח בר נש שלים פגוונא דלעילא. (ז) כי עזה כמות אהבה. מאי כי עזה כמות. אלא (ט) לא אשתכח קשיותא בעלמא, פ כמה דפרישו דנפשא מגופא, כד בעינין לאתפרשא. (י) כף אהבת כנסת ישראל לקב"ה, דלא אתפרשן לעלמין. ובג"כ תפלה של יד, אתקשרא בזרוע, לקיימא דכתיב, (י) שמאלו תחת לראשי.

חלופי גרסאות

פ מוסיף אלא כמה. צ וע"ד. ק לאתקשרא.

מסורת הזהר

(ט) (שיר ב) ב"א רלה צ"א.

דרך אמת טן לא נמצא דבר קשה בעולם כפרישת הנפש מן הגוף כשצריכין להתפרש זה מזה.

שימני כחותם על לבך

הסולם

מאמר

גושפנקא, וז"א ה"ס קשומ, ומלכות ה"ס חותם. וז"ש, מאן הוא חותם. דא חותם דגושפנקא דקשומ. דהיינו המוחין דהארץ החכמה, הכוללים ישו"ת וז"א ומלכות, כמבואר.

וכשהמלכות מקבלת המוחין האלו, היא מקבלתם מב' בחינות שכו"א. א' מקו האמצעי, ב' מקו שמאל. וז"ש, דא חותם של תפלין, דאנה בר נש על לביה, שהוא כנגד המלכות המקבלת אלו המוחין מבחינת הלב דז"א, שהוא קו האמצעי. כחותם על זרועך דא יד כהה, שהיא מלכות, דמנח בה הוא זרוע, ומנו יצחק, שהוא קו שמאל דז"א שהמלכות מקבלת ממנו. בסו"ה שמאלו תחת לראשי. וז"ש כחותם, כאינון תפלין דרישא. שהם המוחין דג"ר דז"א הנקראים תפלין של ראש, שהם המקבלים ראשונים המוחין האלו. דאתי שבהא לב גופא, שהם מאירים לכל הגוף דז"א, דהיינו הן לימין והן לשמאל. וע"ד תפלין בזרוע, על הלב. כי מקבלת מב' בחינות דגוף דז"א, מלב שהוא קו האמצעי, ומזרוע, שהוא קו שמאל.

(ז) כי עזה כמות אהבה: שואל, מה כי עזה כמות. ומשיב, אלא שאין עוד דבר קשה כזה בעולם, כפרידת הנפש מן הגוף, בשעת מיתו, כשצריכים להפרד. כך היא אהבת כנסת ישראל להקב"ה, שאינם נפרדים לעולם. ומשום זה תפלה של יד, שהיא המלכות, מתקשרת בזרוע, שהיא קו שמאל דז"א, לקיים מה שכתוב, שמאלו תחת לראשי.

קשה

היא יד כהה, דהיינו מלכות, שמניח על הזרוע ההיא, ומי היא, היא יצחק. קו שמאל דז"א. וכנסת ישראל אומרת שימני כחותם, חותם היתה צריכה לומר, מהו כחותם. ומשיב, שהפירוש הוא, כאלו התפלין של ראש, שנקראים חותם, שמהן בא שבת, דהיינו מוחין, לכל הגוף. וע"כ התפלין הן בזרוע, ועל הלב, וכזה נמצא האדם שלם כעין של מעלה.

ביאור הדברים. המוחין דז"א נקראים עזא דכיא, דהיינו טבעת טהורה. שהוא על שם שהאורות שבהם נקראים אורא דכיא. והמוחין דישו"ת נקראים עזא סתם. ובעת שמאירה בהם הארת החכמה, הם נקראים גושפנקא דקשומ, דהיינו טבעת של אמת. כי הארת החכמה שבטבעת, מעבירה כל הקליפות המשקרות בשמא דמלכא, והאמת נגלית. וזו"ה תתן אמת ליעקב, שאין מוחין אלו מתגלים אלא ע"י קו האמצעי, שנקרא יעקב. ומבחינת המלכות, נקראים המוחין ההם חותם, מב' טעמים, א) שהיא אחרית הספירות ודומה לחותם הבא בשולי המכתב. ב) מפני שמוחין אלו אינם מגולים אלא בה, ומאירים רק ממנה ולמעלה. ומבחינה זו היא חותם המלך. בדומה למלך היושב בהיכלו, ובני המדינה מכירים בחותם שלו. וכשרואים חותם שלו על פקודותיו, דומה עליהם, כמו שרואים את המלך עצמו. ולפיכך נקראים המוחין ההם בדרך כלל חותם דגושפנקא דקשומ. הכוללים ישו"ת וז"א ומלכות. שישו"ת ה"ס

(דפויי דף ג"ד ע"ב)

יד

מצורע

לח) קשה כשאל קנאה. בכל דרגין דגיהנם, לא יאית קשא כשאל, דנחית לתפא מנייהו, בר ההוא דרגא דאקרי אבדון, ונדא ונדא אשתתפו פתדא. ונדא קשא להו לחייבא מפלא. פד, קשה כשאל קנאה, דלית קנאה אלא ברחימותא, ומגו רחימותא אתי קנאה, ומאן דקני לההוא דרחים יתיר, קשא ליה « לאתפרשא מגיה מההוא דרגא דאקרי שאל, דאיהו קשא מפל דרגין דגיהנם.

לט) רשפיה רשפי אש שלהבת יה. ומאן איהו שלהבת יה, דא אשא דנפיק מגו שופר, כליל מרוחא ומיא. ומגו ההוא שלהובא פד מתלהטא בכ"י, אוקיד עלמא ב שלהבותא בקנאה דקב"ה, ובשעתא דהיא מקנאה ליה, ווי דאערע בשלהוביתא, דאיהו יתוקד בהו.

מ) תו פתח ואמר. מים רבים לא יוכלו לכבות וגו'. מים רבים דא דרועא ימינא, דכעי לקשרא ביה קשרא דתפלה על דרועא שמאלא, לקיימא וימינו תחבקני. ד"א, מים רבים, דא הוא נהר עלאה, דמגיה נפקין ג נהרין

מסורת הזהר

(ת) (שיר ח) ויחי וילד צ"א.

חלופי גרסאות

ד אתקשי; מוסיקי אית קשיא מכלא. ש ל"ג לאתפרשא מגיה. ת בשלהביתא. א זרועא. ב ל"ג הוא. ג נהרין.

מאמר

הסולם

שימני כחותם על לבך

מקום בעת שתופיע הארת החכמה, אינה מתגלית רק על דינים (כנ"ל פקודי אות שט"ו) שה"ס שלהבת יה. ובעת גילוי הדינים יש מיעוט אהבה, ואז אומרת המלכות קשה כשאל קנאה וגו'.

מאמר לא יוכלו לכבות את האהבה

מ) תו פתח ואמר וכו': עוד פתח ואמר. מים רבים לא יוכלו לכבות וגו' מים רבים אלו הם זרוע הימין, שהוא חסד, שעמו צריכים לקשר קשר התפילין על זרוע השמאל, לקיים וימינו תחבקני. כי אין הארת חכמה שבשמאל מאירה אלא אם כן תתלבש בחסדים שבימין. (כנ"ל ב"ב דף מ"ז ד"ה נפיק) פירוש אחר. מים רבים, זה הוא נהר העליון, שהוא בינה, שממנו יוצאים אורות לכל צד, לימין ולשמאל, וכולם נוזלים ונמשכים ממנו. כש"א, מקולות מים רבים. דהיינו מאלו הקולות של מים רבים, שהם ספירות דז"א, ז' קולות, היוצאים ונמשכים ממנו, מן נהר העליון, שהוא בינה, ונהרות, הוא כש"א, נשאו נהרות וגו'. דהיינו ספירות דז"א.

פירוש. כי נתבאר לעיל (ב"א דף נ"ז ד"ה וזה) שהימין והשמאל הם במחלוקת ורוצים לבטל זה את זה, ע"ש. וז"ש בפירוש הראשון

לח) קשה כשאל קנאה: בכל מדרגות הגיהנם, אין מקום קשה כשאל, שהוא יורד למטה מכל המדרגות, תוך ממדרגה שנקראת אבדון, שהיא למטה משאל, וזו וזו מתחברות יחד. והם קשים לרשעים יותר מכולן. כך, קשה כשאל קנאה, שאין קנאה אלא מתוך אהבה, ומתוך האהבה באה קנאה, שמקנא על מיעוט האהבה. כמו וקנא את אשתו. ומי שמקנא לאותו שאוהב ביותר, קשה לו, יותר מהמדרגה שנקראת שאל, שהיא קשה מכל המדרגות שבגיהנם, להפרד ממנו.

לט) רשפיה רשפי אש שלהבת יה: שואל, ומה היא שלהבת יה. ומשיב, זו היא אש היוצאת מתוך השופר, שכולל מרות ומים. היינו הארת חכמה היוצאת מקו שמאל שה"ס אש, שבבינה הנקראת שופר, שהאש הזה שהוא קו שמאל, כלול ג"כ מב' קוין שלה, מקו האמצעי שנקרא רוח, ומקו ימין שנקרא מים. ומתוך שלהבת היא המתלהט בכנסת ישראל, שהיא המלכות, שורפת העולם בשלהבת הקנאה להקב"ה, ובשעה שהיא מקנאת לו, אוי לו למי שיפגוש בשלהבת הזו, כי שורפת אותו.

פירוש. הארת החכמה מקובלת בעיקר מקו שמאל, ואע"פ שכבר כלול מכל הקוין, מכל (דפו"י דף נ"ד ע"ב)

זו

מצורע

לכל עבר, וכלהו נגדין ואתמשכן מניה. כד"א, * מקולות מים רבים. מאינון קולות דמים רבים, דנפקן ואתמשכן מניה. ונהרות, כד"א, נשאו נהרות וגו'.
מא) אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה, דרחים כ"י לקודשא בריהו הוא, יבוזו לו. * בוז יבוזו לו, יבוז מפעי ליה, מאי יבוזו לו. אלא, אם יתן איש, דא קודשא ב"ה. את כל הון ביתו, כד"א * כל הון יקר ונעים. באהבה, דכ"י לגביה, ולא לאתקשרא בהדה, בוז יבוזו לו, כל אינון * אוכלוסין וכל אינון משרין דלעילא, לשהוא הון יקר, דהא לית רעותא לכלהו אלא בשעתא דכ"י מתקשרא ביה בקב"ה, ומתעשרא בהדיה, פדין כל אינון אוכלוסין, וכל אינון משרין, וכלהו עלמין פלהו בחדו, בנהירו, בכרפאן, ועל דא אמר שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני.

מב/א) מאן דאנח תפלין, פד מנח תפלה של יד, בעי לאושטא דרועא שמאלא, לקבלא לה לכ"י, ולקשרא קשרא עם זמינא, בגין לתבקא לה, לקיימא דכתיב, שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. לאתחזאה בר נש פגוונא דלעילא, ולאתעשרא בכלא, וכדין ב"נ שלים בכלא, בקדושה עלאה. וקב"ה קארי עליה, * ישראל אשר בך אתפאר.

חלופי גרסאות
ד על; כתיב וליג ועיד אמר.

מסורת הזהר
(א) (תהלים צג). (ב) (שיר ח) ויהי רלד צ"א. (ג) (משלי כד) שמות עז צ"ח. (ד) (ישעיה מט) יתרו טו צ"ר.

לא יוכלו לכבות את האהבה

הסולם

מאמר

באהבה, היינו באהבה של כנסת ישראל אליו, שהיא אהבת ימין, דהיינו חסדים מכוסים, ולא לאתקשרא בהדה, ולא להתחבר עמה, דהיינו עם בחינת חכמה תתאה שבה, כי לא ישפיע לה הארת חכמה, אלא חסדים מכוסים שהם כל הון ביתו. אז בוז יבוזו לו, כל אלו הגדודים וכל אלו המחנות של מעלה, יבוזו להון היקר ההוא, שהם החסדים. כי אין חפץ לכולם אלא בשעה שכנסת ישראל מתחברת עם הקב"ה, ומתעטרת עמו, שמשפיע לה חכמה דהיינו שהחכמה שבה מתלבשת בחסדים שלו. אז כל אלו הגדודים וכל אלו המחנות וכל העולמות כולם הם בשמחה, באור, ובברכות, ועל זה אומר, שמאלו תחת לראשי, שה"ס הארת החכמה, וימינו תחבקני שה"ס התלבשות החכמה בחסדים.

הראשון, מים רבים, דא דרועא זמינא, דהיינו החסדים שבקו ימין המתגברים בחסדים מרובים ועכ"ז אינם יכולים לכבות את האהבה, דהיינו אהבת הודים שבשמאל. ובפירוש האחר אומר, מים רבים דא הוא נהר עלאה, דמניה נפקין נהרין לכ"י עבר, שמאירים לכל צד לימין ולשמאל, אלא בשליטת הימין, שה"ס חסדים מכוסים, ואע"פ שהם בכל השלמות, לא יוכלו לכבות את האהבה, שבשמאל, דהיינו שלא יוכלו לעכב שלא תגלה בחינת חכמה תתאה במלכות, הנמשכת משמאל בהתלבשות הימין, וכן נהרות, שהם האורות דו"א שהם ג"כ חסדים מכוסים, לא ישמפוח.

מב/א) מאן דאנח תפלין וכו': מי שמניח תפלין, כשמניח תפלה של יד, צריך להושיט זרוע שמאל שלו, שבו השפעת החכמה הנ"ל, לקבל את כנסת ישראל, שהיא המלכות, ולקשור קשר עם יד ימינו, כדי לחבק אותה עם

מא) אם יתן איש וגו': אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה, שאוהבת כנסת ישראל את הקב"ה, יבוזו לו. שואל, כתוב, בוז יבוזו לו, יבוז לו היה צריך לומר, מהו יבוזו לו. ומשיב, אלא, אם יתן איש, זהו הקב"ה. את כל הון ביתו, היינו כל האורות המוחין שיש לו. כש"א כל הון יקר ונעים. (דפו"י דף ג"ד ע"ב *) דף ג"ה ע"א)

טז

מצורע

תוספתא

מב/ב בוז יבוזו לו. מאי בוז. יומא תניינא יומא שתיתאה יומא שביעאה דסוכות, דבהון הוו מנסכי מים ויין. דו' יומין דסוכות, בהון הוו מקריבין ישראל, ע' פרים, לכפרא על שבועין ממנן, בגין דלא ישתאר עלמא חרוב מנייהו, הה"ד ויבחתמשה עשר יום וגו' והקרבתם עולה אשה וגו'. (ע"כ תוספתא)
מג רבי חזקיה פתח ואמר, שמעה ה' צדק וגו'. כמה חביבה כנסתי קמי קב"ה, דבכל זמנא דכ"י, אתת לקמיה דקב"ה, קב"ה אנדמן לקבלה. הה"ד שמעה ה' צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי. אמר דוד, אנא אתקטרנא בכ"י. כמה דהיא אשתכחת לקמך, אנא נמי הכי אשתכחנא. ובגין פך שמעה ה' צדק, בקדמיתא, ולבתי, הקשיבה רנתי האזינה תפלתי.

מד בלא שפתי מרמה. מאי בלא שפתי מרמה. אלא הכי תנינן. כל מלה ומלה ידעלותא, דאפיק ב"נ מפומיה, סלקא לעילא ובקעא רקיעין, ועאלת לאתר דעאלת, תמן אתבתנת ההיא מלה, אי היא מלה דכשרא אי לא, אי איהי מלה דכשרא עאלין לה קמי מלכא קדישא למעבד רעותה. ואי לאו, סאטין לה ולבר, ואתער בההיא מלה רוחא אתרא.

מסורת הזהר

ה (במברר כט) חלק ג' ונו. רנח: ו) (תהלים יז) ויחי ה ל"ג מאי. ו ל"ג דצלותא. ז ל"א. ח לאתערא; ואתער. רכו צ"א.

דרך אמת ין אם הוא דבר הגון.

מאמר

הסולם

שמעה ה' צדק

ישאר העולם נחרב מהם. ז"ש ובחמשה עשר יום וגו'. והקרבתם עולה אשה וגו'.

(ע"כ תוספתא)

מאמר שמעה ה' צדק

מג רבי חזקיה פתח וכו': רח"פ ואמר, שמעה ה' צדק וגו'. כמה חביבה כנסת ישראל לפני הקב"ה, שכל זמן שכנסת ישראל, שהיא המלכות, באה לפני הקב"ה, הקב"ה מוכן כנגדה. ז"ש שמעה ה' צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי. אמר דוד, אני נתקשרתי בכנסת ישראל. כמו שהיא נמצאת לפניך, גם אני נמצא כן. ומשום זה שמעה ה' צדק, בתחילה, שהיא המלכות הנקראת צדק. ואת"כ, הקשיבה רנתי האזינה תפלתי.

מד בלא שפתי מרמה: שואל מהו, בלא שפתי מרמה. ומשיב, אלא כך למדנו. כל דבור ודבור שבתפלה, שהאדם מוציא מפיו, עולה למעלה ובקוע רקיעים, ונכנס למקום שנכנס, ושם נבחן אותו הדבור, אם הוא דבור ישר או לא. אם הוא דבור ישר מכניסים אותו

עם חסדים שבימין, ותלבש החכמה בחסדים, לקיים מה שכתוב, שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. שיתראה האדם כעין שלמעלה ולהתעטר בכל, בין בחכמה בין בחסדים, ואז האדם שלם בכל, בקדושה העליונה. והקב"ה קורא עליו, ישראל אשר בך אתפאר.

תוספתא

מב/ב בוז יבוזו לו: מהו בוז. היינו הראשי תיבות של בוז שהם, יום ב' ויום ז' ויום ז' של סוכות, שבהם היו מנסכים מים ויין, שמים ה"ס חסדים, ויין ה"ס חכמה. ושיעור הכתוב, אם יתן איש כל הון ביתו באהבה, שהן כל מדרגות ז"א שהן חסדים מכוסים, עודנו צריך, לבוז יבוזו לו, להארת חכמה וחסדים המתגלים ביום ב' ו' ז' של סוכות. שהם משלימים הארתו. כי שבע ימים של סוכות, היו ישראל מקריבים בהם, ע' פרים, לכפר על שבעים שרים הממונים על ע' אומות. שה"ס הארת השמאל, שהאומות אין להם הארה אחרת משמאל, (כנ"ל פרשת צו אות קי"ז בהסולם ע"ש) ועשו זה, כדי שלא

(דפו"י דף ג"ד ע"ב *) דף ג"ה ע"א

יז

מצורע

מזה ות"ח, כתיב ביה ביוסף, ענו בכבל רגלו וגו'. עד אימתי, ענו בכבל רגלו. עד עת בא דברו אמרת יי צרפתהו. עד עת בא דברו דמאן. אלא עד עת בא דברו ביוסף, ואתבחין תהיא מלה, הה"ד, אמרת יי צרפתהו. פדין, שלח מלך ויתירהו מושל עמים ויפתחהו. אדקכי יתה אתא צפרא.

מז א"ר אלעזר, כתיב, וקיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים. נפש אדני, סתם. כד"א, אשר לא נשא לשוא נפשי, הא עידנא בצפרא לאתקשרא כ"י ולא תחברא בכעלה, ופאין אינון צדיקיא דמשתדלין באורייתא בליליא, ואתאן לאתקשרא ביה בקב"ה ובכ"י. עלייהו כתיב, ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך.

מז א"ר אלעזר כתיב, ויהזרתם את בני ישראל מטומאתם וגו' בטמאם את משפני אשר בתוכם. ויהזרתם, כהאי זר, דאיהו זר מפלהו, ולא אתחבר במה דליתיה דיליה.

מח ות"ח, בשעתא דמסתאבין בני נשא לתתא, מסאבין לון בכלא, והא אתמר. אבל, בשעתא דרוח מסאבא אתער לתתא, אתער רוח זר, רוח מסאבא דלתתא, אתער רוח מסאבא אחרא, ואתיהיב ליה רשותא לנחתא לעלמא. מאי רשותא, רשותא דקדושה דתהו נחית ומחי ביה, לא אשתכח, ואסתלק, וכדין אתגלייא דינא, לקבליהון דמייבין, ואוסיף דינא על דיניה, וכדין, תדין רוחין משתכחין בעלמא, חד, רוחא דדינא, וחד, רוחא דמסאבא.

חלופי גרסאות

ט ליג דיוסף ואתבחין. י ליג הוה. כ ליג בצפרא. ד ליג בליליא. ח ליג אבל. ו חשבתי (זר) אלא רוח וליג לתתא אתער רוח זר. ט ליג רשותא. ע דינא.

מסורת הזוהר

(ז תהלים קה) וישב סב צ"ד. ח (ש"א כה) בשלח צב (תהלים כד) חלק גי מה: טח: י (משלי כג) ב"ב צב צ"א. כ (ויקרא טו).

תרין רוחין משתכחין

ישראל ותתחבר בבעלה, ז"א, אשרי הם הצדיקים העוסקים בתורה בלילה, ובאים בבקר, להתקשר בהקב"ה ובכנסת ישראל. עליהם כתוב, ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך. **מז** אמר רבי אלעזר וכו': אר"א כתיב, והזרתם את בני ישראל מטומאתם וגו' בטמאם את משכני אשר בתוכם. והזרתם, פירושו כמו זר הוה, שהוא זר מכולם, ואינו מתחבר במה שאינו שלו.

מח ות"ח בשעתא דמסתאבין וכו': ומפרש דבריו. ובוא וראה, בשעה שבני אדם נטמאים למטה, מטמאים אותם בכל, וכבר למדנו זה. אבל, בשעה שרוח הטומאה נעוור למטה שהיא ע"י המשכת הארת השמאל ממעלה למטה, מתעוור רוח זר, כי רוח הטומאה שלמטה מעוור רוח הטומאה האחר, שהוא הדינין דמסך דקטנות, הנקרא נגט, ונקרא

הסולם

מאמר

אותו לפני המלך הקדוש לעשות רצונו. ואם לא, מסירים אותו לחוץ, ומתעוור בדבור ההוא רוח אחר מס"א.

מזה ות"ח כתיב ביה וכו': ובוא וראה, כתוב בו ביוסף, ענו בכבל רגלו וגו'. עד מתי ענו בכבל רגלו. עד עת בא דברו אמרת ה' צרפתהו. שואל, עד עת בא דברו של מי. ומשיב, אלא עד עת בא דברו, היינו דבור התפלה של יוסף, ונכתן דבור ההוא אם הוא ישר, ז"ש, אמרת ה' צרפתהו. דהיינו שהדבור נבחן ונצדף, ואז, שלח מלך ויתירהו מושל עמים ויפתחהו. בתוך כך בא הבקר.

מז א"ר אלעזר כתיב וכו': אר"א, כתוב, והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים. נפש אדני, סתם. הוא כש"א, אשר לא נשא לשוא נפשי. דהיינו המלכות שנקראת נפש, שעתה בבוקר הוא הזמן שתתקשר כנסת (דפויי דף ג"ה ע"א)

יה

מצורע

(טו) א"ר אֶלְעָזָר, אֶצְטְרִיכְנָא הָכָא לְמִימְר מְלָה דְאֹלִיפְנָא מֵאַבָּא. ת"ח, הָכָא יְלִפְיִנְן מְנַגַע דְבֵיתָא. דְכַד רוּחָא מְסַבָּא שְׂרִיָא בְּבֵיתָא וְקב"ה פְּעִי לְדַכְּפָּה לִיָּה, שְׂדֵר נִגַע צְרַעַת בְּבֵיתָא, לְקִטְרֹגָא דָּא בְּדָא, וְהָהוּא נִגַע לֹא אַעֲדִי מִבֵּיתָא, וְאֵע"ג דְרוּחַ מְסַבָּא אֶסְתַּלַּק מִהָהוּא בֵּיתָא, עַד דִּינְתַצּוֹן בֵּיתָא, אֶבְנִין וְאֶעִין וְכֻלָּא, פְּדִין אֶתְדְּכִי אֶתְרָא.

(ז) פְּהַאי גְּוֹנָא, מֵאֵן דְאֶסְתַּבְּ וְאֶתְעַר רוּחָא מְסַבָּא וְשָׂאֲרֵי עֲלוּי, פֶּד בְּעִי קב"ה לְדַכְּפָּה עֲלֵמָא, אֶתְעַר רוּחַ דִּינָא תְּקִיפָא, וְאֶשְׁתַּכַּח בְּעֲלֵמָא וְשְׂרִיָא עַל הָהוּא רוּחָא מְסַבָּא, וּמְקִטְרֹגֵי דָּא בְּדָא, עַד * דִּינְתַעְבֵּר מְעֲלָמָא, וְהָהוּא רוּחָא דִּינָא תְּקִיפָא, לֹא אֶסְתַּלַּק מֵאֶתְרֵיהּ עַד דִּינְתַצּוֹן אֶתְרֵי, * שְׂיִיפִין וְגִרְמִין וְכֻלָּא, פְּדִין אֶתְדְּכִי עֲלֵמָא וְאֶתְעַבְּרוּ מִגְּיָה * רוּחִין מְסַבָּין, וְעֲלֵמָא אֶשְׁתַּכַּח בְּדְכִיו.

(נא) וְעַל דָּא תְּנִינְן, אֶתָּא לֹאֶסְתַּבְּ מְסַבָּין לִיָּה וְדָאֵי. וְוִי * לִיָּה לְב"י פֶּד שְׂאֲרֵי עֲלוּיָה רוּחַ מְסַבָּא, וְאֶשְׁתַּכַּח בֵּיהּ בְּעֲלֵמָא, דְּוִדָּאֵי לִינְדַע, דְּקוּדְשָׁא ב"ה פְּעִי לְבַעֲרָא לִיָּה מִן עֲלֵמָא. וְכַפִּין אִינוּן צְדִיקָא דְכֻלְּהוּ קְדִישִׁין, וְאֶשְׁתַּפְּחוּ בְּקְדוּשָׁה קְמִי מְלָכָא קְדִישָׁא, וְשְׂרִיָא עֲלֵיהוּ רוּחַ קְדִישָׁא, בְּהַאי עֲלֵמָא וּבְעֲלֵמָא דְאֶתִי. פִּינֵן דְאֶתָּא צְפָרָא קָמוּ אֲלוֹ.

חלופי גרמאות

פ ל"ג רוחין מסאבין, צ לגרמיה ול"ג ליה לב"י.

דרך אמת כן אברים ועצמות.

מאמר

הסולם

תרין רוחין משתכחין

(ג) פְּהַאי גְּוֹנָא מֵאֵן וְכוּ': כַּעֵין זֶה, מִי שְׁנִטְמָא וְעוֹרֵר אֶת רוּחַ הַטּוֹמָאָה וְשׁוֹרֵה עֲלוּי, כְּשִׁרוּצָה הַקְּב"ה לְטַהַר הָעוֹלָם מִעוֹרֵר כְּנִגְדוּ רוּחַ דִּין חֹזֵק, שֶׁהוּא נִמְצָא בְּעוֹלָם וְשׁוֹרֵה עַל רוּחַ הַטּוֹמָאָה הַהוּא, וְנִלְחָמִים זֶה בְּזֶה (כַּמ"ט) בְּנִגְעֵי הַבְּתִיִּים תּוֹרִיעַ אֹת קִנ"ג ע"ש) עַד שְׁמַעְבִּיר אֶת רוּחַ הַטּוֹמָאָה מִן הָעוֹלָם, וְאִתּוּ רוּחַ דִּין חֹזֵק שֶׁל הַנִּגַע שֶׁהִעֲבִירוּ מִן הָעוֹלָם, אֵינּוּ מְסַתַּלֵּק מִמְקוֹמוֹ עַד שִׁיתוּץ הַמְּקוֹם, דְּהֵיִינוּ הַגּוֹף, הָאֲבָרִים וְהַעֲצָמוֹת וְהַכֹּל, אִז נִטְהַר הָעוֹלָם וְרוּחוֹת הַטּוֹמָאָה נִעְבְּרִים, וְהָעוֹלָם נִמְצָא בְּטַהֲרָה. פִּירוּשׁ, שְׁאוֹתָם ב' רוּחוֹת הַשּׁוֹרִים בְּעוֹלָם מַחֲמַת שְׁבִי אֲדָם נִטְמָאִים לְמַטָּה (כַּנ"ל אוֹת מ"ח) הֵם אוֹתָם ב' רוּחוֹת הַנְּאֻמִּים בְּנִגְעֵי הַבְּתִיִּים (לְעִיל תּוֹרִיעַ אֹת קִנ"ג) וְכֹל מִה שְׁאֻמֹּר שֶׁם נִוְהַג כֵּאֵן.

(נא) וְעַל דָּא תְּנִינְן וְכוּ': וְעַל כֵּן לְמַדְנֵו, הַבֵּא לְטַמָּא מְטַמָּאִים אוֹתוֹ וְדָאֵי. כִּי רוּחַ הַטּוֹמָאָה הַב' מְעַבִּיר רוּחַ הַטּוֹמָאָה הַא' כַּנ"ל, אִי לֹו לְאֲדָם שְׁשׁוֹרָה עֲלוּי רוּחַ הַטּוֹמָאָה, (נִמְצָא

וְנִקְרָא זֶה. וְנִינְתָנָה לוֹ רִשׁוּת לְרֹדֵת בְּעוֹלָם. שׁוֹאֵל, מִה הַרְשׁוּת שֶׁנִּתְּנָה לוֹ. וְחִשְׁבֵּה, אוֹתָהּ רִשׁוּת שֶׁל הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיָּתָה יוֹרֵדֵת תְּמִיד וּמַעֲכַבֵּת אוֹתוֹ רוּחַ זֶה מִלְשׁלוֹט, אֵינָה נִמְצָאֵת, מִחֲמַת רוּחַ הַטּוֹמָאָה, וְהִיא מְסַתַּלֵּקֵת וְאִז מִתְּגַלֶּה הַדִּין, שֶׁהוּא רוּחַ הַזֶּה, כְּנִגְדֵי הַרְשָׁעִים, וּמוֹסִיף דִּין עַל דִּין, כִּי נִמְצָא אִז, שְׁב' רוּחוֹת נִמְצָאִים בְּעוֹלָם אַחֵר, רוּחַ הַדִּין, דְּהֵיִינוּ רוּחַ זֶה, וְאֶחָד, רוּחַ הַטּוֹמָאָה.

(טז) א"ר אֶלְעָזָר וְכוּ': אֲר"א, כֵּאֵן אֵי צְרִיךְ לוֹמַר דְּבַר שְׁלִמְדֵתִי מֵאֲבִי. בּוֹא וְרֵאֵה, אֲנַחְנוּ לְמַדִּים כֵּאֵן מְנַגַע הַבֵּית. כִּי כְּשִׁרוּחַ הַטּוֹמָאָה שׁוֹרֵה בְּבֵית וְהַקְּב"ה רוּצָה לְטַהַר אֶת הַבֵּית, שׁוֹלַח נִגַע צְרַעַת בְּבֵית. שִׁיקְטְרֹגוּ זֶה בְּזֶה, שֶׁהָרוּחַ שֶׁל הַנִּגַע יִקְטְרֹג וְיִלְחַם בְּרוּחַ הַטּוֹמָאָה (כַּנ"ל תּוֹרִיעַ אֹת קִנ"ג בְּהַסּוֹלָם ע"ש) וְנִגַע הַהוּא אֵינּוּ סָר מִהַבֵּית, אַחֵר שֶׁנִּתְּגַבֵּר עַל רוּחַ הַטּוֹמָאָה וְאֵע"פ שְׁרוּחַ הַטּוֹמָאָה נִסְתַּלַּק מִן הַבֵּית, עַד שִׁיתַצּוּ אֶת הַבֵּית, הַעֲצִים וְהָאֲבָנִים וְהַכֹּל, אִז נִטְהַר הַמְּקוֹם.

(דְּפוּרֵי דָף ג"ה ע"א * דָּף ג"ה ע"ב)

יב

מצורע

נב עד דהוו אזלי, פתח רבי אלעזר ואמר, ויעקב הלך לדרך ויפגעו בו מלאכי אלהים. ויעקב הלך לדרך, דתהו אזיל לקבל אבוהי. ת"ח, כל זמנא, דיעקב אשתכח לגביה דלכן לא מליל עמיה קב"ה, ואי תימא, והא פתיב, ויאמר יי אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך וגו'. האי יבסופא תהו, בזמנא דבעא לאתפרשא מלכן וכד אתפרש מגיה, אתו לקבליה אינון מלאכי וואוּפּוּהוּ בְּאוֹרְחָא.

נג ת"ח, פתיב, ויפגעו בו. ויפגע במלאכי אלהים מפעי ליה, מאי בו. אלא אינהו אתו לאתפללא ביה. מאי לאתפללא ביה. אלא אינון מסטרא דגבורה קאתיין, דכתיב מלאכי אלהים, ויחמא מסטרא אתרא מלאכי דרחמי, ואתפללו ביה רחמי ודינא.

נד ת"ח, בקדמיתא, מחנה אלהים, זה חד. לבתר ויקרא שם המקום ההוא מחנים, תרי. חד מסטרא דדינא וחד מסטרא דרחמי, מלאכין מהאי גיסא, ומלאכין מהאי גיסא, ועל דא פתיב, ויפגעו בו. בו, דייקא. ויאמר יעקב פאשר ראם, ראה אותם מפעי ליה, מאי ראם. אלא חמא לון פלילן פתדא, מתדבקן דא בדא, מתתבן דא בדא, ועל דא פתיב ראם, וכלהו אתו לאוּפּוּא ליה ולשזבא ליה מידא דעשו.

חלופי גרסאות

ק מוסיף קב"ה ולא אשתכח לגביה. ר בכסופא. ש אינהו. ת ות"ח. א ויפגעו לפנוי ול"ג ויפגע במלאכי אלקים. ב ל"ג מאי בו. ג ל"ג אינהו. ד מוסיף ביה ואחפיהו. ודינא וחמא מסטרא אחרא מלאכי דרחמי.

מסורת הזהר

(ל בראשית לב) שמות יח צ"ה. מ) (שם לא) ויצא קב צ"ב. באורחא. ה ל"ג אינון. ו ואתכללו ביה רחמי דרך אמת ל' וליוהו בדרך.

ויפגעו בו מלאכי אלקים

אלקים. שיעקב פגע בהם, מהו בו. ומשיב, אלא הם באו להכלל בו. שואל, מהו להכלל בו. ומשיב, אלא הם באו מצד הגבורה, שכתוב מלאכי אלקים, והגבורה נקראת אלקים. וראה יעקב מצד אחר מלאכים של רחמים, ונכללו בו מלאכי רחמים ומלאכי דין. כי יעקב הוא בחינת קו האמצעי הכולל ימין ושמאל, שהם רחמים ודין.

הסולם

נד תא הזי בקדמיתא וכו': בוא וראה, בתחילה כתוב, מחנה אלקים, שהוא אחד, ואח"כ כתוב, ויקרא שם המקום ההוא מחנים, שהם שתי מחנות. אלא כנ"ל בסמוך, שמחנה אחת היתה מצד הדין ואחת מצד הרחמים, מלאכים מצד זה, מצד ימין, ומלאכים מצד זה, מצד שמאל, ויעקב שהוא קו אמצעי כולל שני הצדדים. וע"כ כתוב, ויפגעו בו. בו, הוא בדיוק, להיותו קו אמצעי. ויאמר יעקב כאשר ראם. שואל, כאשר ראה אותם היה צריך לומר, מהו ראם. אלא שראה אותם כוללים יחד, מלאכי הרחמים והדין, מתדבקים זה בזה

מאמר

ונמצא עמו בעולם, כי ידוע ודאי, שהקב"ה רוצה לבערו מן העולם, וע"כ יוסיף לו טומאה. כנ"ל. אשרי הם הצדיקים שכולם קדושים, ונמצאים בקדושה לפני המלך הקדוש, ושורה עליהם רוח הקדוש, בעולם הזה ובעולם הבא. כיון שהאיר הבוקר, קמו והלכו.

מאמר ויפגעו בו מלאכי אלקים

נב עד דהוו אזלי וכו': בעוד שהיו הולכים, פתח ר' אלעזר ואמר, ויעקב הלך לדרך ויפגעו בו מלאכי אלקים. ויעקב הלך לדרך, היינו שהיה הולך לקראת אביו. בוא וראה, כל זמן, שיעקב נמצא אצל לבן לא דבר עמו הקב"ה. ואם תאמר, והרי כתוב, ויאמר ה' אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך וגו'. הנה זה היה בסוף, בשעה שרצה להפרד מלבן. וכשנפרד ממנו, באו כנגדו אלו המלאכים וליוהו בדרך.

נג ת"ח כתיב ויפגעו וגו': בוא וראה, כתוב, ויפגעו בו, היה צריך לומר ויפגע במלאכי (דפו"י דף ג"ח ע"ב)

ב

מצורע

נה) כְּתִיב בִּיהַּ בְּעֵשׂוֹ, וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי. וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן, אִי תִימָא, דִּיעֲקֵב טַפְּהָ קַדְמָאָה תְּוָה, לְאוּ הָכִי, דְּהָא כְּתִיב, וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן, וְלֹא כְּתִיב, וַיֵּצֵא רִאשׁוֹן. וַיִּגְיֵן דִּיעֲחָק אֲתִי מַסְטְרָא דְדִינָא קְשִׁיָּא, נִפְקַ עֵשׂוֹ אֲדָמוֹנִי, סוּמְקָא. דְּאִי יַעֲקֹב תְּוָה בּוּכְרָא, הֵהִיא טַפְּהָ קַדְמָאָה יִנְפְקָא הָכִי סוּמְקָא. אֲבָל טַפְּהָ תַנְיִנָא תְּוָה, וַיִּגְיֵן כְּךָ לֹא נִפְקָא הָכִי, דְּהָא מַסְטְרָא דְרַחֲמֵי תְּוָת הֵהִיא טַפְּהָ, מִתְּהֵי גִיסָא וּמִתְּהֵי גִיסָא.

נו) וְטַפְּהָ דְעֵשׂוֹ לֹא תְּוָת כְּטַפְּהָ דִיעֲקֵב, דְּדָא שְׁלִים וְדָא לֹא שְׁלִים. וּבְהֵהִיא שְׁעֵתָא, יַעֲחָק תְּוָה * מְכוּוֹן בְּסִיּוּמָא דְדִינָא קְשִׁיָּא, דְּאִפִּיק בְּסִטְרוֹי, * בְּגִלְפִיּוֹ טְהִירִין בְּשִׁיפִיּוֹי, וַיִּגְיֵן כְּךָ עֵשׂוֹ, זִוְהָמָא * דְּאֲתַהֲתִיף מִדְּהָבָא.

נז) וְעַל דָּא תַנְיִנָן, דְּכַעֲי כ"נ לְכוּוֹנָא בְּהֵהִיא שְׁעֵתָא, בְּרַעוּתָא דְמֵאֲרִיָּה, בְּגִין דִּיפּוֹק בְּנִין קְדִישִׁין לְעֵלְמָא. וְאִי תִימָא, יַעֲחָק לֹא אֲתַפְּוֹן. לְאוּ הָכִי, אֲלֵא אֲתַפְּוֹן בְּקִדּוּשָׁה, וְאֲתַפְּוֹן בְּסִיּוּמָא דְהֵהוּא אֲתֵר, וְאֲשַׁתְּכַח כְּךָ נִפְקַ הֵהִיא טַפְּהָ קַדְמָאָה, בְּהֵהוּא אֲתֵר מִמֶּשׁ, וְעַל דָּא כְּתִיב, כְּלוּ כְּאֲדָרְתָּ שְׁעֵר.

נד) תָּא תְּוִי, דּוּד בְּשִׁפִּירוֹ דְסוּמְקָא נִפְקַ, וְאֲתַאֲחַד בְּקִדּוּשָׁה דְמֵאֲרִיָּה. וְעַל

חֲלוּפֵי גְרַמָּאוֹת

ז מוסיף היכי נפקא. ח דאתתין.

מסורת הזהר

(בראשית כה) תולדות יג צ"א זהר חדש כו ט"ג שי"ג.

דרך אמת מן חקוקי אור המתנוצצים מאש החזק שבגבורה ואורות אלו הם למטה בסוף בחינת דין הקשה ולכן עשו שהיה טפה שניה והיה יצירתו בסוף דהיינו בטפה שניה עד שמטעם זה יצא עשו בראשונה. משל לשפופרת וכו' וכו' נשאר הזוהם מותרות היתוך הזהב הרומז על בחינת הדין שבגבורה וכמבואר.

הסולם

ויצא הראשון אדמוני

נו) וטפה דעשו לא וכו': וטפת הזרע של עשו לא היתה כטפת הזרע של יעקב, כי זה שלם וזה אינו שלם. ובשעה ההיא שנודע עשו, היה יצחק מכוון בסיוס דין הקשה, דהיינו בסוף קו השמאל, ששם מתחיל פסולת הזהב, שהם קליפות, שהוציא מצד שלו, השמאל, אורות חקוקות באבריו של עשו, ומשום זה היה עשו זנהמא, דהיינו פסולת שהותך מזהב. (כמ"ש בפקודי אות ע"ד).

נז) ועל דא תנינן וכו': וע"כ למדנו, שאדם צריך לכוון בשעה ההיא, של הזווג, ברצון רבונו, כדי שיצאו ממנו לעולם בניס קדושים. ואם תאמר, יצחק לא נתכוון בקדושה. אינו כן, אלא שנתכוון בקדושה, ונתכוון בסיוס מקום ההוא, דקו שמאל, ושם מתחילים הקליפה, אבל הוא קדושה, ונמצא כשיצאה הטפה ההיא הראשונה, היתה במקום זה ממש, וע"כ כתוב, כלו כאדרת שער, דהיינו דיניס הנקראים שער.

נד) ת"ח דוד בשפירו וכו': בוא וראה, דוד, שכתוב בו אדמוני, יצא מיופיו של צבע אדום

מאמר

בוה ומתחברים זה בזה, וע"כ כתוב ראם, שיורה על התכללותם יחד. וכולם באו ללותו ולהצילו מיד עשו.

מאמר ויצא הראשון אדמוני

נה) כתיב ביה בעשו וגו': כתוב בו בעשו, ויצא הראשון אדמוני. ויצא הראשון, שנקרא ראשון, אם תאמר, שיעקב היה טפה ראשונה לזריעה, ועשו היה הראשון ליציאה לאויר העולם. אינו כן, שהרי כתוב, ויצא הראשון, שמשמע הראשון שמקודם לכן, דהיינו בזמן הזריעה, ולא כתוב, ויצא ראשון בלא ה' הידיעה, שאז היה אפשר לומר שהוא רק ראשון ליציאה, ולא לזריעה. ומשום שיצחק בא מצד הדין הקשה, להיותו בחינת שמאל דו"א, יצא עשו אדמוני, דהיינו בצבע אדום מצד הגבורה. ואם יעקב היה הככור לזריעה, דהיינו טפת זרע ראשונה היתה יעקב. הרי טפה הראשונה יוצאת כך במדאה אדום. ויעקב לא היה אדום. אבל טפה שניה היה יעקב, ומשום זה לא יצא כן, אדום, כי מצד הרחמים היתה טפת זרע זו, הכלולה מצד זה ומצד זה, דהיינו מימין ומשמאל.

(דפו"י דף ג"ח ע"ב *) דף ג"ו ע"א

כא

מצורע

דא פתיב, ^ט והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי. אכל יעקב בוכרא הנה מגיה דעשו, לאו מטפה, אלא דכוונה דרעותא, באילנא עלאה רכרבא ותקיף, ועשו ביה הוא אטר דסיומא דכלא, ובגין כך פתיב, ^ט הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד.

נט רבי יהודה הנה מתני הכי. עשו נקרא ראשון, דכתיב, ^ט ויצא הראשון אדמוני כלו. וקב"ה אקרי ראשון, דכתיב ^ט אני ראשון ואני אחרון ואת אחרונים אני הוא. וזמין לאתפרעא ראשון מראשון. ולמכני ראשון, דכתיב, ^ט פסא כבוד מרום מראשון. ולזמנא דאתי פתיב, ^ט ראשון לציון הנה הנם ולירושלם מבשר אתן.

ס תאנא, זמינא ירושלם, ^ט למחוי שוהא לעילא ולא תקרבא עד פורסי יקרא דמלפא. הה"ד ^ט בעת ההיא יקראו לירושלם פסא יי. פדין פתיב, ^ט והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבועתים. פדין ^ט ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד. בילא"ו יילא"ו.

ט תוספתא

כא רבי אלעזר, ר' יוסי תמוי, הוו אולי מאושא ללוד. א"ר יוסי לר' אלעזר, אפשר שמעת מאבון מאי דכתיב, ויעקב הלך לדרכו וגו'. א"ל לא

חלופי גרסאות

^ט מדרש נעלם פרשת נח.

מסורת הזהר

(ט) (שי"א טז) משפטים נה צ"ב. ט) (עובדיה א) וישלח ע צ"ג. 9) (בראשית כה) לעיל אות נה צ"ג. 3) (ישעיה מד) שמות צ"א צ"ב. ק) (ירמיה יז) וירא קטו צ"ה, ז"ח ז ט"ד שכ"ה, תקיח קכ ט"ג ש"ו. ד) (ישעיה מא) ח"ג רנב. רצד. ת"ז בהקדמה ט"ז; ט) (ירמיה ג). ת) (ישעיה ל) שמות מט צ"ג. א) (זכריה יד) ויקהל קמא צ"ט. דרך אמת ג) חומותיה יגיעו למעלה למעלה עד כסא הכבוד ויהיה ממש כסא ה' ב"ב אמן.

ויצא הראשון אדמוני

כסא כבוד מרום מראשון. ולעתיד לבא כתוב, ראשון לציון הנה הנם ולירושלים מבשר אתן. **ס** תאנא זמינא ירושלים וכו': למדנו, עתידה ירושלים שחומותיה יגיעו למעלה ויתקרבו עד כסא הכבוד של המלך. ז"ש בעת ההוא יקראו לירושלים כסא ה'. אז כתוב, והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבועתים. שאור המלכות הנקראת לבנה, יהיה גדול כאור ז"א שנקרא חמה. ואור החמה שהוא ז"א, יהיה גדול פי שבעה ממה שהוא עתה. אז ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

תוספתא

סא רבי אלעזר ורבי יוסי וכו': ר"א, ור"י תמוי, היו הולכים מאושא ללוד. א"ר יוסי לר' אלעזר, אולי שמעת מאבין מה שכתוב, ויעקב הלך לדרכו וגו'. אמר לו איני יודע. בעוד שהיו הולכים הגיעו למערה של לוד

מאמר

הסולם

אדום. שהוא קו שמאל דבינה, המאיר במלכות, ונתאחד בקדושת אדונו. וע"כ כתוב, והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי. משא"כ עשו היה מזוהמא דזהב המתחיל בסיום השמאל כנ"ל. אמנם יעקב היה בכור וראשון מעשו, לא מטפת הזרע, אלא שהכוונה של הרצון, בעת הזווג, היתה באילן הגדול והחזק, דהיינו ב"א, שהוא קו האמצעי, ועשו היה מכוונת הרצון במקום שהוא סיום הכל, דהיינו מקום הגמר של הקדושה, שמשם מתחילים הקליפות. ומבחינה זו נמצא יעקב הבכור והראשון, ועשו קטן ממנו. ומשום זה כתוב, הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד.

נט ר' יהודה הוה וכו': ר"י היה לומד כך. עשו נקרא ראשון, שכתוב, ויצא הראשון אדמוני כלו. והקב"ה נקרא ראשון, שכתוב אני ראשון וגו'. ועתיד להפרע ראשון מראשון, שהקב"ה יפרע מן עשו, ויבנה בית המקדש, שנקרא ראשון, שכתוב, (דפו"י דף נ"ו ע"א * דף נ"ו ע"ב)

כב

מצורע

יִדְעָנָא. עַד דְּהוּוּ אָזְלִי מְטוּ לְמַעַרְתָּא דְלוּד. שְׁמַעוּ הָהוּא קָלָא דְאָמַר, תְּרִי עוּזְלִין דְּאִילְתָּא עֲבָדוּ קַמָּאי רְעוּתָא דְנִיחָא לִי. וְאִינוּן הוּוּ מְשַׁרְיִתָּא קְדִישָׁא דְעָרַע יַעֲקֹב קַמִּיה. אֲתַרְגִּישׁ ר' אֶלְעָזָר, וְנִאֲסַתְעַר בְּנַפְשׁוּי, וְאָמַר, מְרִיה דְעֶלְמָא פְּה אֲוֶרְחוּי, טַב לָן דְלָא נִשְׁמַע, שְׁמַעְנָא וְלָא יִדְעָנָא.

כב אֲתַרְחִישׁ לִיה נִיסָא, וְשְׁמַע הָהוּא קָלָא דְאָמַר, אֲבָרְהָם וַיִּצְחָק הוּוּ, נִפְל עַל אֲנַפּוּי וְחָמָא דִּיּוֹקְנָא דְאָבוּי, אָ"ל, אָבָא, שְׁאִילְנָא וְאֲתִיבֹנָא, דְאֲבָרְהָם

הלווי גרמאות
י' עולצין, כ' ואצטער.

תרי עוזלין דאילתא

הסולם

מאמר

הקטנות הקודמת לגדלות. שמעו ההוא קלא דאמר, תרי עוזלין דאילתא וכו', כי ב' עופרים דאילה רומזים על ב' מיני דינים, הסותרים זה את זה, שהם דינין דדכורא הנמשכים מהארת ג"ר דחכמה שבקו שמאל, ודינין דנוקבא הנמשכים ממסך דקטנות, דהיינו מהתכללות המלכות בכינה, שדינין הללו סותרים ומבטלים הג"ר דשמאל. ועם זה אמר הקול, שב' עופרים אלו, עבדו קמאי רעותא דניחא לוי, כלומר שהקב"ה אומר, שכך הדרך שלי והרצון שלי, שב' עופרים הללו יסתרו זה את זה, וע"כ, הם צריכים להיות מקובלים לך. ואינון הוו משריתא קדישא דערע יעקב קמיה, שעל אלו ב' עפרים נאמר ויעקב הלך דדרכו ויפגעו בו מלאכי אלקים. וז"ש, אתרגיש רבי אלעזר ואסתער בנפשו, ומחמת דינין דדכורא שקבל, אתרגיש. ומחמת דינין דנוקבא שקבל, אסתער בנפשו, ואמר מאריה דעלמא כך ארחהו, כי יעקב ה"ס ז"א שנקרא מאריה דעלמא, ור"א תמה וכי על אלו עופרים נאמר ויעקב הלך דדרכו. טב לן דלא נשמע, הלא טוב היה אילולא קבלנו הדינים האלו, שמענא ולא ידענא, כי הם סותרים זה את זה.

כב אֲתַרְחִישׁ לִיה נִיסָא וכו': קרה לו נס, ושמע קול ההוא שאמר, אברהם ויצחק היו. נפל על פניו וראה צורת אביו. אמר לו אבי, שאלתי על ב' העופרים, והשיב לי, שאברהם ויצחק היו, שפגעו ביעקב כשניצל מלבן. אמר לו בני, הוצא את הכריתתה שלך, וקח את הפניה החדשה שלך, פה מדבר גדולות היה. ולא זה הוא בלבד, אלא לכל הצדיקים נפגשים אליהם נשמות הצדיקים להצילם, והם מלאכים קדושים עליונים. פסקך, הוא כריתתה שלך. כי תרגום כרת הוא פסיק שמואל

לוד. שמעו קול ההוא שאומר, שני עופרי אילה עשו לפני הרצון שהיה נוח לי. ואלו היו מחנה הקדושה שפגע יעקב לפניו. התרגש ר' אלעזר, והסתער בנפשו, ואמר, רבון העולם כך דרכי, טוב לנו שלא נשמע, אני שומע ואיני יודע.

ביאור הדברים. צריכים לדעת כי בכל מקום שכתוב בזהר ענין של הליכה בדרך, או סתם הליכה, פירושו הליכה במדרגות עליונות ממדרגה למדרגה. וכאן התוספתא מתארת לנו את הליכת ר' אלעזר ממדרגת ג"ר דרוח למדרגת מוחין דגדלות. וז"ש, הוו אזוי מאושא דלוד, כי אושא רומזת על מדרגת ג"ר דרוח, שהוא הארת ג"ר דחכמה בקו שמאל מטרם שנתחבר עם הימין. ועל שם הדינים שבהארת השמאל נקרא אושא, מלשון אש. והמוחין דגדלות מרומזים בהשם דלוד, מלשון הולדה, כי מוחין דגדלות הם מוחין דהולדה. ור' יוסי חמיו היה עוזרו בדרך. וע"כ שאל אותו על הכתוב, ויעקב הלך דדרכו, ששם מבואר סדר היחוד דימין ושמאל זה בזה שהם מוחין דגדלות. כי יעקב, ה"ס ז"א, שהוא קו האמצעי, הלך דדרכו, היינו ליחד קו ימין וקו שמאל זה בזה, שזהו דרך קו האמצעי. ויפגעו בו מלאכי אלקים, ה"ס קו שמאל, שה"ס השם אלקים המורה על דין. ויקרא שם המקום ההוא מהנים, היינו שהמשיך מלאכי רחמים, שה"ס קו ימין, וכללם זה בזה. והיינו מחנים, ב' מחנות יחד. (כמ"ש לעיל בזהר אות נ"ג) וז"ש, אמר לו לא ידענא, שעוד לא השיג מדרגת הכתוב הזה.

וכבר ידעת שלוד רומזת על מוחין דגדלות. והקטנות הקודמת להשגת מוחין דגדלות, מכונה בשם מערתא דלוד. וז"ש, מטו למערתא דלוד. היינו שהגיעו לקבלת (דפו"י דף נ"ו ע"ב)

כג **מצורע**
 ויצחק הווי, דעןרעו ליצעקב פד אשתויב מלכין. א"ל ברי, פוק יפסקנה, וסב סבתך,
 פום ממלל רברכן הנה. ולא דא היא בלחודוי, אלא לכל צדיקיא נשמתהון
 דצדיקיא מערעין קדמוהי לשיזבותיה, ואינון מלאכיא קדישי עלאי.
כד ות"ת, יצחק קיים הנה בטהיא שעתא, אכל נשמתיה קדישא אתנסיבת

חלופי גרמאות
 7 פתק.

מאמר **הסולם** **תרי עולין דאילתא**
 (שמואל א' ב' ל"ג). סבתך, הוא מלשון סבה, יצחק היה חי באותה שעה, אבל נשמתו שפירושו פניה, מלשון כי היתה סבה מעם ה' (מלכים א' י"ב).
 פירוש. אתרהיש ליה ניסא, היינו שקרה לו נס, ונגלה לו התקון דקו האמצעי. וז"ש, ושמע ההוא קלא דאמר אברהם ויצחק הווי, כי בפעולת קו האמצעי, נמצא העופר דדינים דנוקבא, הגביר קו ימין שלו, שה"ס אברהם, על השמאל, והסיר הארתו וביטל את דיניו. ואח"כ ירדה המלכות ממסך דבינה וחזרה ונתגלתה הארת החכמה בשמאל, אלא בהתכללות הימין, המאירה רק ו"ק דחכמה, דהיינו ממטה למעלה (כנ"ל ב"א דף ס' ד"ה מחלוקת) שה"ס יצחק ביחוד עם אברהם. ומיחוד ימין ושמאל הזה נמשכים המוחין דגדלות, כנודע. וז"ש, נפ"ע ע"א אנפוי, כי מחמת יחוד אברהם ויצחק, נעלמו הג"ר דחכמה, שיצחק אינו מאיר עוד רק בו"ק כנ"ל, והג"ר מכונים פנים, ומסבת העלמה זו נמצא, שנפל על פניו. והוא דיוקנא וכו' א"ל ברי פוק פסקך, שאמר לו שיוציא הארת ג"ר דשמאל מרצונו הטוב, כי הם היו פסקך, דהיינו הכריתה שלך שכרתו אותה מהארת החסדים שבימין, וסב סבתך, שאמר לו שיקח מרצונו הטוב את הפניה החדשה של המוחין הבאים מימין ושמאל, ואע"פ שהם חסרים ג"ר דחכמה. כי פום ממל"ל רברכן הווי, שהקול הזה שמסר לך היחוד, יצא מפה מדבר גדולות, כלומר מפה המשפיע מוחין דגדלות, החשובים יותר מג"ר דחכמה האל. ואמר לו ולא דא היא בלחודוי ולא לך בלבד באו ב' הקולות ששמעת לעזור לך, אלא לב"צ צדיקיא נשמתהון דצדיקיא מערעין קדמוהי לשיזבותיה. שלכל הצדיקים נפגשים נשמות הצדיקים העוזרים להם. ואינון מלאכיא קדישי עלאי, ואלו הקולות ששמעת, הם מלאכים קדושים עליונים.

פירוש. כי סוד עקדת יצחק נחבאר לעיל (ויקרא אות ו"ד) שה"ס התגברות הימין על השמאל שנקרא יצחק, בכח המסך דחירוק, שעיי"ז עקד אותו מלהאיר וכו' עד שהקריב איל תחתיו, שנתתקן בו"ק דחכמה, ע"ש. הרי שע"י העקדה אבר את הג"ר דחכמה. וז"ש, נשמתיה קדישא אתנסיבת וכו' כד אתעקד ע"ג גבי מדבחה ומכדין אסתמו עיניו מחיוז, עינים ה"ס חכמה, ואו הוכחו עיניו, שנעלמו ממנו הג"ר דעינים, שהם ג"ר דחכמה, שה"ס הנשמה דקו שמאל. ווסו"ה ופחד יצחק היה ל"י, אשר פחד יצחק מן העקדה, שנעלמו ממנו אז הג"ר, ונשאר רק בו"ק, היה ל"י גם אני זכיתי בו, אבל לא בג"ר שלו הנעלמות.

וצריך שתדע, שכל מה שיש בקדושה יש ג"כ בס"א, בסו"ה זה לעומת זה עשה האלקים. וההפרש בין מדרגות דקדושה לאותן שבס"א, הוא כי בקדושה מדרגה אחת מביאה למדרגה אחרת בסוד מעלים בקדש, בלי הפסק, והולכים מחיל אל חיל. והפוכה היא הס"א, כי זה כל כח הס"א, שהיא נאחות בחסרונות שיש בכל מדרגה דקדושה, והאדם הנופל בחלקם, הם מעכבים אותו, ומטביעים אותו חסרון שנמצא במדרגה, ולא יכול לזוז ממנה להלאה.

ובזה תבין, כי הנך מוצא לעיל (אות ח"ח) שמביא כמעט כל הענין הנ"ל בס"א, שאומר, בשנתא דרוח מסאבא אתער, שהוא ע"י המשכת הארת החכמה שבשמאל ממעלה למטה, שהוא כדמיין המדרגה דג"ר דרוח, אתער רוח זר וכו' שהוא הדינים דמסך דקטנות, ע"ש כל ההמשך. הרי שקורא את שניהם

ג) ות"ת יצחק קיים וכו': ובוא וראה,
 (דפו"י דף ג"ז ע"ב)

מצורע

כד

בְּכוֹרֶסְיָא יִקְנָא דְמֵאֲרִיָּה, פִּד אֲתַעְקֵד עַל גְּבִי מְדַבְּחָא. וּמְקַדִּין אֶסְתָּמוּ עֵינוּי
מִחִיזוּ. הֵינְנוּ דְכְּתִיב, מִי לֹלֵא וְגוֹי וּפְחַד יִצְחָק הָיָה לִי. (ע"כ תוספתא)

ח'לופי גרמאות
מ ל"ג לולא וגו'

מסורת הזהר
(ב) (בראשית לא) משפטים קג צ"צ.

המולם

מאמר

תרי עוז'ין דאילתא

האדם בדינים וחסרונות שבכל מדרגה, ואין
מניחים אותו להחליץ ממנו, זולת ע"י תשובה.
(ע"כ תוספתא)

חסל פרשת מצורע

שניהם רוחות הטומאה. אלא הוא אשר אמרנו,
שכל המדרגות שיש בקדושה ישנם גם
בטומאה, בסו"ה, זה לעומת זה עשה האלקים.
אלא בקדושה הולך ממדרגה למדרגה בלי
הפסק. מה שאין כן הסטרא אחרא הם מדביקים
(דפו"י דף ג"ו ע"ב)

